

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENE VICTOR

Justitiestraat, 21, Antwerpen.

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen.

HET SLUITEN VAN HET VERZEKERINGSCONTRACT

door Mr Herman JACOB.

(Vervolg en slot)

VI. Gebruikelijke geschriften.

1. De polis.

A. — *Wezen en beteekenis.*

Gewoonlijk wordt, tenminste voor de verzekering te lande, door den verzekeraar een bijzonder document opgemaakt in evenveel exemplaren als er partijen zijn. Dit geschrift draagt den naam van polis (40). Artikel 27 van de wet van 11 Juni 1874 duidt aan welke bepalingen de polis moet behelzen. Dit artikel van de wet is overbodig en onjuist. Het is overbodig omdat het niets anders inhoudt dan de opsomming van zekere essentiele elementen van het contract, die als logisch gevolg van artikel 25 moeten vervat zijn in het geschrift dat als bewijs wordt aangehaald. Het is onjuist omdat het onvolledig is vermits het zekere essentiele elementen van de verzekeringsovereenkomst niet vermeldt, onder meer de premie.

De voorbereidende werken van de wet van 1874 duiden overigens zelf aan dat artikel 27 door geen enkele bijzondere sanctie wordt bekrachtigd : « L'écriture même n'étant pas une condition essentielle de la validité du contrat,

à plus forte raison les détails de forme ne peuvent tenir à sa substance » (41).

Wat is dan juist de juridische waarde van de polis ? Zij bewijst het bestaan van het contract en van alle elementen die er in weergegeven worden.

Wat is de toestand wanneer zekere elementen in de polis zekere essentiele elementen Wanneer de polis zekere essentiele elementen niet weergeeft, mogen bij strikte toepassing van artikel 25, deze elementen noch door getuigen noch door vermoedens bewezen worden, doch enkel door een ander schriftelijk bewijs. Veelal wordt echter aangenomen dat indien essentiele elementen van het contract niet in de polis zouden voorkomen, deze polis geldt als een begin van bewijs door geschrift, zoodat de ontbrekende elementen mogen bewezen worden door getuigen of door vermoedens (42).

Wanneer het niet essentiele elementen betreft, namelijk elementen die niet onontbeerlijk zijn voor het bestaan van het verzekeringscontract, bijvoorbeeld de jaarlijksche opzegbaarheid van een voor 10 jaar afgesloten contract, moet de hooger aangehaalde stelregel worden aangenomen volgens dewelke men niet tegen of boven den inhoud van het geschrift mag bewijzen door getuigen of door vermoedens.

B. — Elementen die de polis moeten vervatten zijn :

1. Volgens de wet (art. 27).

a) De aanduiding van den datum waarop het contract werd afgesloten.

Volgens de wet van 1874 moet de polis vermelden op welken dag het contract werd afgesloten. Deze datum kan een andere zijn dan de datum van de onderteekening van de polis of van het in voege treden van de overeenkomst. De Codex van 1908 vereischte de aanduiding van het juiste uur : dergelijke precisheid kan van belang zijn wanneer de dekking verleend wordt vanaf het sluiten van de overeenkomst. Er bestaat echter geen aanleiding om de vermelding van het uur algemeen verplichtend te maken : de verzekeraar zelf zal best kunnen oordeelen wanneer het voor hem nuttig is aan te duiden op welk uur juist zijn verplichtingen aanvangen. Hooger werd reeds aangeduid welk belang de juiste kennis van het tijdstip waarop het contract ontstond, heeft (43).

b) De aanduiding van den verzekeringsnemer.

De onderteekenaar van het contract moet niet noodzakelijk de persoon zijn voor wiens rekening het contract werd afgesloten. De wet vereischt niet dat de hoedanigheid waarin de verzekeringsnemer handelt in de polis zou vermeld worden. Ze schrijft echter voor dat zal vermoed worden dat de onderteekenaar voor eigen rekening handelde telkens wanneer niet uit de polis blijkt dat hij optrad voor rekening van een ander. Door dit vermoeden wordt fraude die door het ontbreken van een dergelijk vermoeden zou kunnen voorkomen uitgeschakeld (44).

c) Aanduiding van het risico.

Het risico moet aangeduid worden door de omschrijving van zijn wezen en door zijn beperking in den tijd. De verzekeraar dekt enkel het risico dat in het contract is voorzien. Om het wezen van het risico volledig te omschrijven moet eenerzijds de aard van het gevaar waartegen dekking wordt verleend vermeld worden en moet anderzijds, het voorwerp met betrekking waartoe dit gevaar door den verzekeraar wordt overgenomen aangeduid worden.

De beperking in den tijd vergt de vermelding van het tijdstip op hetwelk de overeenkomst in voege treedt en van den duur van het contract. Wij zagen hooger dat de datum van het in voege treden niet noodzakelijk moet overeenstemmen met den datum waarop het contract werd afgesloten.

2. Bij de wet niet voorzien.

a) De premie.

Artikel 27 van de wet van 1874 vermeldt de premie niet onder de elementen die in de polis moeten opgegeven worden. De premie is nochtans een essentieel element van het contract. Het blijkt uit de voorbereidende werken dat de wetgever over de premie niet gesproken heeft omdat hij oordeelde dat het overbodig is in de wet te schrijven dat de polis de premie moet vermelden : dergelijke vermelding behoort tot de essentie zelf van de verzekeringsovereenkomst, die men zich niet zou kunnen indenken indien de premie niet in de polis werd aangeduid (45).

Het is niet onontbeerlijk dat de premie in de polis opgegeven zou worden onder den vorm van een cijfer. Het volstaat dat het contract de vaststaande gegevens opsomt aan de hand waarvan de premie zal kunnen berekend worden. In verband met de premie moet ook de vervalldag en de wijze van inning aangegeven worden. Bij gemeenschappelijke verzekeringskassen wordt de premie veelal betaald onder den vorm van bijdragen die slechts voorschotten zijn waarbuiten later bijstortingen kunnen geeischt worden. In dergelijke contracten zal geen vaste premie kunnen aangegeven worden.

b) Bedrag van den waarborg.

Zooals het voor de premie het geval was beschouwde de wetgever ook de aanduiding van het bedrag van den waarborg als essentieel zonder dat hij het uitdrukkelijk vermeldt in artikel 27 (46). Behoudens voor de sommenverzekering is het echter niet noodig dat de grens van den waarborg door een cijfer zou aangeduid worden ; de verzekeraar kan dekking beloven tot het totale beloop van de schade. Dit gebeurt onder meer bij de onbeperkte aansprakelijkheidsverzekering.

c) Bijzondere vermeldingen bij zekere takken van verzekering.

Sinds de invoering van de controle moeten

de polissen van levensverzekering zekere bijzondere vermeldingen inhouden.

C. — *Interpretatie van de verzekeringspolis.*

De voorschriften van de wet van 1874 zijn suppletief, behoudens voor wat betreft het indemnitaïr karakter van de verzekering. Partijen zijn dus volkomen vrij bij het stipuleeren en hun overeenkomst geldt voor hen als wet. Sedert de invoering van de controle op de levensverzekeringsmaatschappijen is aan dit beginsel voor wat deze tak van verzekering betreft, afbreuk gedaan. De vrijheid van partijen is in zekere mate beperkt geworden en de clausules die strijdig zijn met de dwingende voorschriften van de wet en van de bij toepassing van de wet uitgevaardigde Koninklijke Besluiten, zullen nietig moeten verklaard worden.

Er bestaat in de rechtspraak een zekere strekking om het verzekeringscontract als een adhesie-contract te beschouwen. Deze strekking heeft echter nooit verregaande gevolgen gehad voorwat betreft de interpretatie van duidelijk opgestelde clausules.

Wanneer zekere clausules echter niet volkomen duidelijk zijn en voor interpretatie vatbaar, laat de rechtspraak zich leiden door de gedachte dat de voorwaarden van het contract aan den verzekerde werden opgelegd door den verzekeraar. Dergelijke clausules worden dan ook geïnterpreteerd in het nadeel van den verzekeraar. Dit gebeurt onder meer, voorwat betreft de clausules die het risico beperken en die, in geval van twijfel, uitgelegd worden tegen den verzekeraar die deze clausules opstelde (47). Dit gebeurt ook voorwat betreft de interpretatie van de clausules die redenen van verval voorzien: de rechtspraak legt deze clausules op beperkende wijze uit. Hierbij laat ze zich echter niet alleen leiden door de overweging dat deze clausules opgesteld zijn door den verzekeraar, maar ook door de gedachte dat zij een straf inhouden tegenover den verzekerde (48).

De rechtspraak zal eveneens het contract interpreteren wanneer er tegenstrijdigheden bestaan tusschen de gedrukte en de geschreven clausules van de polis. De geschreven, bijzondere voorwaarden werden opgesteld als gevolg van een bespreking tusschen partijen. Het is op den inhoud van deze clausules dat de aandacht van de partijen vooral gevestigd is geweest bij

het afsluiten van het contract. Deze clausules bieden dan ook in de eerste plaats de juiste weergave van de inzichten van partijen. Daarom moeten, indien deze bijzondere voorwaarden in tegenstrijd zijn met zekere algemeene voorwaarden van de polis, de algemeene voorwaarden onderdoen voor de bijzondere clausules.

Een moeilijkheid bij de interpretatie kan voortspruiten uit het feit dat in de polis bladzijden waarop bijzondere voorwaarden geschreven staan, werden ingelascht, zonder dat die bladzijden door partijen werden ondertekend. Deze praktijk kan aanleiding geven tot misbruiken en moeilijkheden. Wanneer de verzekeraar gewag maakt van bijzondere voorwaarden die op een bijgevoegd blad zouden geschreven zijn en de verzekerde loochent dat het blad bij de ondertekening van de polis zou hebben bestaan, terwijl niets toelaat te vermoeden dat dit bijvoegsel oorspronkelijk werkelijk toegevoegd werd bij het exemplaar overgemaakt aan den verzekerde, mag de verzekeraar zich niet beroepen op deze clausules (49).

Wanneer er een verschil bestaat tusschen den tekst van de polis voorgebracht door den verzekerde, eenerzijds, en van de polis voorgebracht door den verzekeraar, anderzijds, is het een algemeene regel dat het exemplaar dat de verzekerde in handen heeft bewijskracht zal hebben, tenzij natuurlijk zou worden bewezen dat de tekst na de ondertekening door den verzekeraar zonder zijn toestemming werd gewijzigd. Wanneer, bijvoorbeeld, op het exemplaar dat in handen is van den verzekeraar zekere clausules voorkomen die op het exemplaar dat in handen bleef van den verzekerde niet voorkomen, kunnen deze clausules niet als voldoende bewezen beschouwd worden tegenover den verzekerde, die door de verzekering geen handeldaad stelde, zelfs indien de bijvoeging uitdrukkelijk geteekend was geworden door den verzekerde op het exemplaar van den verzekeraar.

2. De voorloopige dekking.

Wanneer de verzekerde onmiddellijk wenscht gedekt te zijn wordt hem in de praktijk een geschrift overgemaakt geteekend door den verzekeraar of door den agent. Dit geschrift voldoet niet aan de voorwaarden van artikel 1325. Praktisch echter zal de sluitnota bijna altijd afgeleverd worden aan een handelaar die een verzekering afsluit voor de behoefte van zijn handel, zoodat de voorschriften van artikel 1325 niet toepasselijk zullen zijn. Als de

verzekerde geen handelaar is zal de verzekering normaal het gevolg zijn van een geschreven aanvraag, die ondertekend werd door den verzekerde.

De nota van voorloopige dekking kan trouwens een dubbele beteekenis hebben; ze kan de bestatiging zijn ofwel van een definitief contract, ofwel van een voorloopige overeenkomst. Zij zal de bestatiging zijn van een definitief contract wanneer de verzekerde onmiddellijk wenscht gedekt te zijn en hij staat tegenover een persoon die namens den verzekeraar contracten mag afsluiten. De partijen zullen in dit geval definitief gebonden zijn en het is enkel het bewijsmiddel dat een voorloopig karakter heeft. Het is dus op het oogenblik dat de sluitnota opgemaakt wordt dat men zich moet plaatsen bij de beoordeeling van den mededeelingsplicht van den verzekerde. De sluitnota kan ook een voorloopig contract inhouden. Dit zal gebeuren wanneer de agent tot denwelke de verzekerde zich heeft gericht de noodige macht niet heeft om een definitief contract af te sluiten. Dit voorloopig contract zal onderworpen worden aan de maatschappij. Wanneer deze toestemt in het afsluiten van het contract, zal een nieuwe en definitieve overeenkomst tot stand komen, die zal vastgelegd worden in een polis. Indien integendeel, de verzekeraar niet wil ingaan op de voorgestelde verzekering, houdt het voorloopig contract op te bestaan. Normaal zal in de sluitnota een termijn worden vastgelegd binnen denwelke de definitieve polis moet afgesloten worden; deze termijn bepaalt de maximum geldigheidsduur van den door de voorloopige dekking gegeven verzekeringswaarborg.

De wet van 1874 spreekt niet van de voorloopige dekkingsnota. De Fransche wet, integendeel, voorziet het bestaan ervan uitdrukkelijk en stelt de nota gelijk, voorwat de bewijskracht betreft, met de polis. Hetzelfde geldt voor het wetsvoorstel Van Dievoet.

3. Het aanhangsel.

Na het afsluiten van het contract en het opstellen van de polis kan de noodzakelijkheid zich voordoen de polis te wijzigen. De polis, geschreven akte, mag enkel veranderd worden door een ander geschreven stuk. Dit stuk draagt den naam van aanhangsel. Het aanhangsel kan een dubbel doel hebben; ofwel

kan het bestemd zijn om een vergissing, een tekortkoming of een onduidelijkheid in het oorspronkelijk contract te herstellen, ofwel kan het tot doel hebben een wijziging in den inhoud van de overeenkomst te bestatigen, hetzij dat het risico gewijzigd is geworden, hetzij dat er een verandering in de verzekeringsvoorwaarden of het verzekerde belang plaats gevonden heeft, hetzij nog dat de partijen een der andere bepalingen van het oorspronkelijke contract zouden wenschen te wijzigen.

In de eerste hypothese heeft het aanhangsel een terugwerkende kracht tot op den dag van het sluiten van het contract. Het brengt inderdaad niets nieuws aan de bestaande overeenkomst. In het tweede geval, integendeel, heeft het aanhangsel geen terugwerkende kracht. De oorspronkelijke overeenkomst heeft rechtsgeldig bestaan en de wijziging die eraan toegebracht wordt door het aanhangsel zal enkel gelden vanaf den dag dat het akkoord, vastgelegd in het aanhangsel, tot stand kwam. Voor wat den vorm betreft, moet het aanhangsel voldoen aan de voorwaarden waaraan de polis zelf moet beantwoorden.

De wet van 24 Mei 1937 heeft ten voordeele van de slachtoffers van een ongeval een voorrecht ingesteld op de vergoeding die moet uitbetaald worden aan den verantwoordelijken persoon door den verzekeraar van dezen laatste. Volgens zekere rechtspraak en rechtsleer die op dit stuk het Fransche voorbeeld na volgt, zou dit artikel aan de slachtoffers een rechtstreeksche vordering tegenover den verzekeraar toekennen. Het onderzoek van deze vraag valt buiten het kader van deze studie. In verband met het aanhangsel moeten wij nochtans wijzen op een arrest van het Hof van Beroep van Colmar, dat beslist dat het aanhangsel, waardoor verzekeraar en verzekerde overeenkwamen de verzekering te schorsen, vóórdaleer het ongeval gebeurde, niet kan ingeroepen worden ten overstaan van het slachtoffer wanneer dit aanhangsel geen vasten datum heeft volgens de voorschriften van artikel 1328 B. W. Dit arrest is een bewijs te meer van het gevaar dat de interpretatie van de wet van 24 Mei 1937 in den zin van het toekennen van een rechtstreeksche vordering biedt. Wij kunnen ons echter in geen geval vereenigen met de stelling door het Hof van Colmar aangenomen. Het aanhangsel maakt inderdaad een enkel geheel met de polis, met dewelke het zich ver-

menkt en een enkel onverdeelbaar geheel uitmaakt (50).

De derde, het slachtoffer, kan dit geheel niet verbreken. De rechtspraak zegt dat dit slachtoffer een derde is in den zin van artikel 1328 B. W., ten overstaan van de verzekeringsmaatschappij. Dit is slechts ten deele juist. Het slachtoffer put zijn recht in de wet, doch het recht dat de wet hem schenkt ontstond uit het verzekeringscontract en wordt door de voorwaarden van dit verzekeringscontract bepaald en beperkt. Het recht van het slachtoffer ontstaat op den dag van het ongeval; het ontstaat zoodoende slechts in de mate waarin op dien dag de verzekerde zelf nog recht had tegenover zijn verzekeraar. Het is aan het slachtoffer te bewijzen dat deze rechten bestonden op den dag waarop hij zelf een eigen recht verkreeg door zijn ongeval. Tot op dien dag heeft het slachtoffer geen enkel recht ten overstaan van de verzekeringsmaatschappij.

Afdeeling 5.

BEKWAAMHEID

Om een verzekering te kunnen afsluiten moeten men de noodige bekwaamheid hebben om een verbintenis aan te gaan. De personen die slechts een beperkte bekwaamheid bezitten zijn: de minderjarigen, de gehuwde vrouwen en de ontzette personen. De bekwaamheid van deze verscheidene categorieën is niet dezelfde. Vandaar dat de geldigheid van de verzekeringscontracten, afgesloten door deze verscheidene onbekwamen, afzonderlijk moet worden bestudeerd.

I. De niet-ontvoogde minderjarige.

De verzekering is in algemeenen regel een daad van beheer. Enkel de levensverzekering kan in bepaalde omstandigheden een daad van beschikking zijn. Zij dient dan ook afzonderlijk behandeld te worden.

A. — *Schadeverzekeringen afgesloten door den voogd of den vader.*

De verzekering van de risico's waaraan de goederen van de minderjarigen blootgesteld zijn, is steeds een daad van beheer. De vader, als wettelijk beheerder, en de voogd mogen dergelijke verzekeringen afsluiten zonder bijzondere machtiging en zonder bijzondere pleegvormen (51). Hetzelfde geldt voor de verzekering van de burgerlijke aansprakelijkheid van den minderjarige.

De rechtspraak en de rechtsleer gaan verder. Uitgaande van de overweging dat de huidige verbreiding van de verzekering het dekken van bepaalde risico's tot een noodzakelijk element van een goed en zorgzaam beheer heeft gemaakt, wordt de voogd die naliel deze risico's te verzekeren, verantwoordelijk verklaard in geval van ramp. In den aanvang nam de rechtsleer een dergelijke verantwoordelijkheid slechts aan voor bijzondere intense brandrisico's; later werd ze echter aanvaard voor alle brandverzekeringen (52). De verplichting de risico's waaraan de goederen van den minderjarige blootgesteld zijn te dekken, kan echter niet tot een algemeenen regel worden gemaakt; in elk concreet geval zal dienen onderzocht te worden of een gezond en normaal beheer een verzekering noodzakelijk maakte.

Wanneer de familieraad den wensch uitdrukte dat een bepaalde verzekering zou worden afgesloten, moet de voogd deze verzekering onmiddellijk aangaan. Doet hij dit niet, dan zal de voogd in geval van ramp in elk geval verantwoordelijk zijn (53).

De voogd moet verder zorg dragen dat de aangegane verzekeringen regelmatig voortloopen. Hij moet zorg dragen voor de regelmatige uitvoering van de contractuele verplichtingen, in het bijzonder het betalen der premies. Indien een ramp niet vergoed wordt wegens wanbetaling van de premie, kan de voogd aansprakelijk gesteld worden (54).

De betaling van de vergoedingen geschiedt rechtsgeldig in handen van den voogd of van den vader. De vader of de voogd kunnen nopens de vergoeding slechts dadingen aangaan na machtiging door den familieraad op het advies van drie rechtsgeleerden en na bekrachtiging door de Rechtbank van eersten aanleg (55). Deze veel te ingewikkelde procedure sluit praktisch de dading uit en verplicht de partijen steeds de zaak te onderwerpen aan de Rechtbank. Op bedekte wijze wordt de dading dikwijls bekrachtigd doordat de voogd dagvaart in betaling van de bij onderhandsche dading overeengekomen som en de verzekeraar zich als verweer op deze vraag voegt naar de « wijsheid van de Rechtbank ».

B. — *Schadeverzekering afgesloten door een minderjarige.*

Hooger werd aangetoond dat een schadeverzekering kan afgesloten worden door den voogd

zonder dat hij verplicht is bijzondere voorwaarden te vervullen. Een schadeverzekering, afgesloten door den minderjarige alleen, zal bijgevolg niet nietig zijn, maar enkel vernietigbaar (56). De minderjarige is inderdaad bekwaam om verbintenissen af te sluiten; hij is slechts onbekwaam om zich door het afsluiten van een verbintenis te benadeelen.

Het contract is dus geldig, doch het is wegens benadeeling vernietigbaar op grond van artikels 1305 en 1311 B. W. (56).

1. Voorwaarden van de vernietiging.

De minderjarige moet bewijzen dat hij benadeeld werd (57). Deze benadeeling kan objectief of subjectief zijn. Er zal een objectieve benadeeling bestaan wanneer de minderjarige de verzekering afsloot aan abnormaal ongunstige voorwaarden: te hooge premie of, bij de verantwoordelijkheidsverzekering, overdreven verzekerde som. Er zal een subjectieve benadeeling zijn indien de verzekering buiten verhouding is tot het fortuin van den minderjarige; dit zal vooral voorkomen bij de levensverzekering of de ongevallenverzekering; subjectieve benadeeling zal ook bestaan indien de, na een ramp in de handen van den minderjarige uitbetaalde, sommen door dezen werden verspild.

Het bestaan van een benadeeling is een feitelijke kwestie (58).

De vernietiging wegens benadeeling veronderstelt het bestaan van een contract dat, behoudens voor wat de bekwaamheid betreft, regelmatig en geldig werd afgesloten. Het schenden van een andere voorwaarde van geldigheid geeft aan den minderjarige niet het recht om zijn minderjarigheid in te roepen om aan de gevolgen van het niet naleven dezer voorwaarde te ontsnappen.

Een voorbeeld hiervan is de toestand die geschapen wordt wanneer een minderjarige een verzekering afsluit en hierbij den mededeelingsplicht schendt. Het contract zal nietig zijn want de minderjarigheid schept geen geprivilegieerden rechtstoestand die voor gevolg zou hebben de contractuele verplichtingen, spruitende uit de verzekering te wijzigen in het voordeel van den minderjarige. Deze zal dus in geval van ramp de uitvoering van het contract niet mogen eischen. Zijn minderjarigheid zal echter beletten dat tengevolge van het onregelmatig afgesloten contract benadeeld wordt, zoodat hij de door hem zonder tegenprestatie betaalde

premies zal mogen teruggeischen. Hetzelfde geldt voor de redenen van verval opgelopen tijdens het contract, die mogen ingeroepen worden tegen den minderjarige.

2. Beperking van het recht van den minderjarige.

De minderjarige kan niet in zijn recht hersteld worden indien hij door bedriegelijke middelen, bijvoorbeeld door het voorbrengen van een valsch eenzelvigheidspapier of van een valschte geboorteakte, heeft doen gelooven dat hij meerderjarig was (59). De eenvoudige verklaring echter van den minderjarige dat hij meerderjarig is, wordt niet als een voldoende gekarakteriseerd bedrog beschouwd en verhindert niet dat hij in zijn recht hersteld wordt (60). Als een dergelijke eenvoudige verklaring geldt de opgave van een valschen geboortedatum in de verzekeringsaanvraag (eventueel zal het echter een schending van den mededeelingsplicht kunnen zijn, indien de ouderdom belang heeft voor de beoordeeling van het risico).

De verzekering van minderjarigen komt in de praktijk slechts voor bij weinig belangrijke contracten, onder meer op het gebied van de individuele ongevallen-verzekering.

3. Betaling der vergoedingen.

De minderjarige kan geen geldige kwijting geven. Indien op het oogenblik van een ramp de verzekeraar verneemt dat de verzekerde minderjarig is, heeft hij het recht te betalen in de handen van den voogd en de betaling aan den minderjarige zelf te weigeren. Op deze wijze zal de verzekeraar vermijden het contract later te zien vernietigen zonder de betaalde vergoeding te kunnen teruggeischen. De kwijting door den voogd afgeleverd voor de uitbetaalde vergoeding zal daarenboven een bewijs van de bekrachtiging van de verzekering door den voogd zijn.

4. Bekrachtiging.

De bekrachtiging van het contract door den verzekerde nadat hij meerderjarig werd, hetzij door het betalen van een premie, hetzij door het ontvangen van een vergoeding ontnemt hem het recht om op te komen tegen de verbintenis die hij aangegaan heeft tijdens zijn minderjarigheid. De bekrachtiging heeft terugwerkende kracht tot op den dag waarop de verzekering werd afgesloten.

De bekrachtiging door den voogd door onderteekening van een bijvoegsel, door ontvangst van een vergoeding of door de betaling van een premie, indien blijkt dat de voogd op dat oogenblik handelde met werkelijke kennis van het bestaan van het door den minderjarige afgesloten contract, ontnemt aan den minderjarige eveneens het recht om de vernietiging te eischen.

5. Gevolgen der vernietiging.

De vernietiging heeft terugwerkende kracht. De betaalde premies moeten teruggegeven worden. De verzekeraar van zijn kant zal de vergoedingen die hij aan den minderjarige uitkeerde, slechts mogen terugeischen voor zover hij kan bewijzen dat hetgeen hij uitbetaalde tot het voordeel van den minderjarige gestrekt heeft (61). Om dit te beoordeelen moet men zich stellen op het oogenblik waarop de vordering tot vernietiging werd ingesteld (62). De verzekeraar zal voor een zeer zwaren bewijslast staan. Indien hij bij het afsluiten van het contract geen bescheiden heeft gevraagd nopens ouderdom en identiteit van den verzekerde, zal de verzekeraar na een ramp, in alle twijfelachtige gevallen, voorzichtigheidshalve nadere inlichtingen vragen nopens deze belangrijke gegevens.

C. — De levensverzekering.

De schadeverzekeringen die tot doel hebben de integriteit van het patrimonium te beschermen, zijn essentieel daden van beheer. Een levensverzekering, integendeel, kan een daad van beschikking zijn: dit zal onder meer het geval zijn als de premies te hoog zijn om gekweten te worden bij middel van de inkomsten. Dergelijke verzekeringen zullen dus niet door den voogd aangegaan mogen worden. De voogd zal bijgevolg in algemeenen regel geen verzekering mogen afsluiten met eenmalige premie, omdat deze premie noodzakelijk hoog is en normaal enkel zal kunnen betaald worden bij middel van het kapitaalsbezit van den minderjarige.

De levensverzekering kan ook een gift uitmaken. Daar het aan den voogd steeds verboden is een gift te doen met de goederen van den minderjarige, zal hij geen verzekering mogen afsluiten die in werkelijkheid een gift is. De levensverzekering zal slechts mogen dienen om een schuld van den minderjarige te betalen of te waarborgen.

Binnen deze perken mag de voogd alle vormen van levensverzekeringen afsluiten; verzekeringen bij leven of bij overlijden, verzekering op het leven van den minderjarige of van andere personen, verzekeringen in het voordeel van bepaalde of onbepaalde personen.

Levensverzekeringen zullen praktisch niet door een minderjarige alleen afgesloten kunnen worden, behalve misschien sommige volksverzekeringen. De ouderdom is inderdaad een zoo essentieel element voor de risico-beoordeeling dat, behoudens gekarakteriseerde fraude, geen enkel contract door een minderjarige zal kunnen aangegaan worden.

In een enkel geval nochtans kan de minderjarige rechtsgeldig persoonlijk een levensverzekering afsluiten, namelijk wanneer hij ter gelegenheid van zijn huwelijk aan zijn vrouw en zijn eventueele kinderen het genot van een verzekering wil verschaffen. Op grond van artikel 1398 B. W. mag de minderjarige inderdaad schenkingen doen in zijn huwelijkscontract. De levensverzekering aangegaan door een minderjarige in het voordeel van zijn vrouw en zijn kinderen, zal dus geldig zijn op voorwaarde dat zij deel uitmaakt van het huwelijkscontract en dat de personen, waarvan de toestemming noodig is voor het huwelijk, toestemmen in het afsluiten van de levensverzekering.

II. De ontvoogde minderjarige.

De ontvoogde minderjarige bezit de bekwaamheid om alleen en zonder pleegvormen alle daden te stellen die kunnen beschouwd worden als daden van « louter beheer ». Ten opzichte van deze daden kan hij niet in zijn vroegeren toestand hersteld worden, tenzij in de uitzonderlijke gevallen waarin een meerderjarige de vernietiging wegens benadeeling zou kunnen vragen (63).

Het Burgerlijk Wetboek omschrijft het begrip « louter beheer » niet. Het geeft enkel een paar voorbeelden van daden toegelaten aan ontvoogden en anderzijds somt het zekere daden op, die in den breedten zin van het woord daden van beheer zijn en nochtans verboden zijn aan de ontvoogde minderjarigen. Het lijkt geen twijfel dat daden die tot doel hebben de integriteit van het patrimonium van den minderjarige te beschermen, dienen beschouwd te worden als daden van louter beheer. De ontvoogde minderjarige zal dus alleen en zonder bijstand van zijn curator alle schadeverzekeringen mo-

gen aangaan. Hetzelfde geldt voor de individuele verzekeringen tegen ongevallen. Dit alles nochtans onder voorbehoud van de mogelijke verminderingen van de verplichting van den minderjarige op grond van artikel 484 alinea 2, waarover verder sprake.

Voorwat de levensverzekering betreft is de ontvoogde minderjarige bekwaam in de mate waarin de voogd van een niet ontvoogde minderjarige dergelijke verzekeringen mag afsluiten. Hij zal dus alleen en zonder machtiging van zijn curator een verzekering bij leven zoowel als een verzekering bij overlijden mogen afsluiten, op voorwaarde dat het aangaan van dit contract kan beschouwd worden als een daad van louter beheer, dat is te zeggen dat de premie dusdanig weze dat de minderjarige haar kan betalen met zijn inkomsten en op voorwaarde, anderzijds, dat de verzekering geen gift weze. Een verzekering die geen gift is maar die dusdanig hoog is dat de premies enkel kunnen betaald worden door middel van het kapitaal van den minderjarige, kan door dezen laatste geldig afgesloten worden indien hij bijgestaan wordt door zijn curator (64).

Naar onze meening mag de ontvoogde minderjarige in geen geval, ook niet met de medehulp van zijn curator, een levensverzekering afsluiten die in werkelijkheid een gift is. De minderjarige mag inderdaad, volgens artikel 904 van het Burgerlijk Wetboek slechts giften doen bij testament, dit is door een beschikking die het patrimonium van den minderjarige zal belasten op het oogenblik van zijn overlijden en die steeds herroepelijk is. Deze beide voorwaarden zijn niet vervuld bij het afsluiten van een levensverzekering in het voordeel van derden, vermits deze levensverzekering de onmiddellijke betaling van premies veronderstelt en, anderzijds, door een wilsuiking van den bevoordeelde onherroepelijk kan worden (65). De ontvoogde minderjarige is nochtans bevoegd om evenals de niet ontvoogde minderjarige in zijn huwelijkscontract een levensverzekering in het voordeel van zijn toekomstige echtgenoot en kinderen te stipuleren; dit op grond van artikel 1398 van het Burgerlijk Wetboek.

De verzekeringen door den ontvoogden minderjarige afgesloten binnen de hierboven omschreven grenzen zijn geldig en niet vernietigbaar. Bij toepassing van artikel 484 alinea 2 van het Burgerlijk Wetboek kunnen zij nochtans verminderd worden, namelijk wanneer

blijkt dat door een ondoordachte daad de minderjarige zich heeft verbonden tot het betalen van premies waarvan het bedrag gevaar oplevert voor zijn geldelijken toestand. De Rechtbank kan in dit geval de verplichtingen van den minderjarige verminderen in verhouding tot de inkomsten en de levenswijze van den minderjarige. Een dergelijke vermindering zal op het gebied der verzekering zeer zeldzaam zijn. Zij zou eventueel kunnen gewettigd zijn voor een verzekering van de aansprakelijkheid, voor een ongevallen-verzekering en voor een levensverzekering.

De ontvoogde minderjarige die regelmatig gemachtigd werd tot het drijven van een handel (66) geniet een onbeperkte bekwaamheid voor alle daden die zijn handel betreffen. Hij kan dus geen vermindering vragen van verzekeringen die met zijn handel verband houden. Hij zal verder voor de behoefte van zijn handel een levensverzekering mogen afsluiten waarvan de premie niet betaald kan worden met zijn inkomsten en waarvoor hij een gedeelte van zijn kapitaal moet aanwenden, bijvoorbeeld een verzekering met eenmalige premie.

Volgens artikel 482 van het Burgerlijk Wetboek kan de ontvoogde minderjarige geen roerend kapitaal ontvangen en daravoor ontlasting geven zonder den bijstand van zijn curator. De uitbetaling van een vergoeding door den verzekeraar zal normaal het karakter vertoonen van een kapitaalsuitbetaling. De minderjarige alleen kan dus geen volkomen geldige kwijting geven. De verzekeraar kan slechts rechtsgeldig betalen indien de minderjarige bijgestaan is door zijn curator. Indien de betaling geschiedt in handen van den minderjarige zonder bijstand van zijn curator zal deze betaling nochtans niet nietig zijn, maar de minderjarige zal een vordering in herstel wegens benadeeling kunnen inspannen indien hij bewijst dat hij door de betaling benadeeld werd (67).

In verband met deze bepaling van artikel 482 rijst de vraag op in welke mate de minderjarige alleen rechtsvorderingen mag inspannen tegen de verzekeringsmaatschappij. Wanneer de vordering niet de uitbetaling van een kapitaal tot doel heeft is de oplossing duidelijk: het geldt eenvoudig een roerende rechtsvordering, die de minderjarige alleen mag inspannen. Wanneer echter de vordering tot doel heeft het bekomen van een kapitaal ten titel van schadevergoeding zijn verscheidene auteurs,

gevolgd door een gedeelte van de rechtspraak, van oordeel dat de minderjarige, die niet zonder bijstand een roerend kapitaal mag ontvangen, ook niet alleen een vordering mag inspannen die tot doel heeft de uitbetaling van een dergelijk kapitaal te bekomen (68). Laurent integendeel, is van meening dat er onderscheid dient gemaakt te worden tusschen het ontvangen van een kapitaal en het opeischen ervan. De redeneering van Laurent, die naar onze meening gegrond is, wordt overgenomen door de meeste moderne auteurs en ze wordt ook gevolgd door een gedeelte der rechtspraak (69).

III. De gehuwde vrouw.

Volgens artikel 217 van het Burgerlijk Wetboek is de gehuwde vrouw onbekwaam om zonder toestemming van haar echtgenoot verbintenissen aan te gaan. Elke verzekering afgesloten door een gehuwde vrouw zonder machtiging of toestemming van haar echtgenoot, is dus in principieel nietig. De nietigheid is echter slechts relatief. Zij moet in rechte aangevraagd worden, enkel de vrouw, haar man of hun rechthebbenden kunnen de nietigheid aanvragen. De verzekeraar kan het niet. Degene die de nietigheid inroept moet enkel bewijzen dat de verzekering afgesloten werd door een niet gemachtigde gehuwde vrouw; het is niet noodzakelijk dat hij eenige benadeeling zou bewijzen.

Het principieel van artikel 217 is verre van absoluut geldend. De wet van 20 Juli 1932 heeft belangrijke uitzonderingen gebracht aan het principieel van de rechtsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw. Verscheidene toestanden doen zich voor.

De vrouw, die gescheiden is van lijf, heeft een algemeene en volledige rechtsbekwaamheid. Zij mag alle verzekeringen zonder bijstand afsluiten (70).

De echtgenoot die gehuwd is onder het dotaal stelsel, heeft het beheer en het genot van haar paraphernale goederen, die ze echter niet kan vervreemden en wegens dewelke zij niet in rechte kan verschijnen zonder machtiging (71). Deze vrouw mag zodoende alle verzekeringen afsluiten die kunnen beschouwd worden als daden van beheer betreffende haar paraphernale goederen. Zij mag echter niet zonder bijstand in uitvoering van de door haar afgesloten verzekeringscontracten dagvaarden.

De vrouw die gehuwd is onder het regiem

van de scheiding van goederen, heeft het beheer over haar goederen en mag zelfs over haar roerend bezit beschikken, zonder eenige machtiging. Zij mag in rechte optreden voor wat betreft het beheer van deze goederen. Een vrouw die gescheiden is van goederen, mag dus alle schadeverzekeringen afsluiten en vermits ze over haar roerend bezit mag beschikken, mag ze ook levensverzekeringen afsluiten.

Wanneer de echtgenoot van een vrouw, zelfs gemeen van goederen, in feite of in rechte onbekwaam is een echtelijke machtiging te verleenen, wordt algemeen aangenomen dat de vrouw haar volledige burgerlijke aansprakelijkheid terugwint. Dit is het geval wanneer de man afwezig is, ontzegd, in de onmogelijkheid zijn wil te laten kennen of veroordeeld is tot een correctionele straf zoolang zijn straf duurt. Deze volledige bekwaamheid van de gehuwde vrouw is voorlopig. Zolang zij bestaat heeft de vrouw het recht verzekeringscontracten af te sluiten ook levensverzekeringen waarvan de betaling van de latere premies steeds facultatief is.

Artikel 221 van het Burgerlijk Wetboek voorziet verder, dat welk ook het huwelijksregime weze, de man aan zijn echtgenoot een algemeene toelating kan geven om contracten af te sluiten. Deze toelating moet geschieden door een verklaring op de Griffie van de Rechtbank van eersten aanleg. Een vrouw die op dergelijke wijze gemachtigd is kan rechtsgeldig verzekeringscontracten aangaan.

De vrouw die regelmatig gemachtigd is om een afzonderlijk beroep uit te oefenen, beschikt over een volledige rechtsbekwaamheid, voor wat betreft de daden die betrekking hebben op haar beroep. Binnen deze perken mag deze vrouw dus eveneens verzekeringen afsluiten.

(40) In feite wordt nog een bijkomst, niet ondertekend exemplaar opgemaakt, dat bestemd is voor den verzekeringsagent.

(41) Begerem en De Baedts, t. II, n° 530.

(42) Van Eeckhout, n° 212.

(43) Zie afdeeling 2 n° 1.

(44) Dit is het geval in Nederland. Dorhout-Mees geeft hiervan het volgende voorbeeld: Het komt voor dat een transportondernemer een verzekering sluit ter dekking van zijn aansprakelijkheid, doch zonder dat dit in de polis is uitgedrukt. In het formulier staat voorts de clause « voor rekening van wien het aangaat ». Komt er nu schade, waarvoor hij volgens de vervoercondities niet aansprakelijk is, dan wordt de polis op den inlander overgeheveld. Deze treedt krachtens de clause « voor wien het aangaat » als belanghebbende naar voren en ontvangt een schadevergoeding waarop den transportondernemer die aanvankelijk slechts zichzelf wilde dekken, geen recht op zou hebben gehad.

(45) d'Anethan, Verslaggever voor de Senaat; Nyssens en De Baedts, deel II, n° 652; aan de hand van een dezelfde redeneering had men veel logischer gehandeld het geheele art. 27 te schrappen.

(46) Zie verklaring van d'Anethan waarvan hierboven sprake.

- (47) B. Rb. Brussel, 11 April 1932, Pas. III, 197.
 (48) Talrijke vonnissen werden in dezen zin geveld; eenige recente zijn: Rb. van Koophandel Aalst, 9 December 1924, J. P. 1927, 445; Hof Brussel, 29 April 1931, Pas. 1932, II, 3; scheidsrecht. besl. 24 Januari 1930, P. P. 1930, 355.
 (49) Fransch Verbrekingshof, Chambre civile, 29 Mei 1933; R. G. A. T. 1933, 801.
 (50) Sumien Ass. Ter., 4de uitg. n° 73; Picard en Besson, deel I, pag. 275; Douai, 14 Februari 1887, Dalloz Per. 1887, 236; Grenoble, 22 Januari 1901, D. P. II, 337; Toulouse, 25 Juli 1910, Journ. Ass. 1910, blz. 209; Fransch Verbreking Reg. 21 Juli 1926, Sir. 1927, I, 29.
 (51) De Page, t. II, n° 179; Planiol, Ripert en Savatier, t. I, n° 551; Besançon, 1 April 1863, D. 63, 2, 93; Burg. Rb. Luik, 18 Januari 1888, Cl. en B. XXXVI, 879; Beroep Luik, 11 October 1888, Pand. Pér. 1889, 612.
 (52) Rennes, 8 Januari 1897, D. 97, 2, 365; Beroep Luik, 11 October 1888, Pand. Pér. 1889, 612; Pand. Belges v° Tutelle des Mineurs, Administration, n° 188, Laurent, t. IV, n° 170, en voor de verzekering tegen arbeidsongevallen Planiol, Ripert en Savatier, t. I, n° 498.
 (53) Beroep Luik, 11 October 1888, Pand. Pér. 1888, 612.
 (54) Rep. Prat. Dalloz, v° Assurances, n° 35, Besançon, 1-4-1863, D. 63, 2, 93.
 (55) Art. 467 B. W.; Planiol, Dr. Civ. I, n° 1955.
 (56) De Page, t. II, n° 21.
 (57) Op grond van artikels 1305 tot 1311 B. W.
 (58) De Page, t. II, n° 22bis.
 (59) Fr. Verbr. Reg. 8 Oogst 1859, D. P. 39, 1, 36.
 (60) Laurent, 6, 18, n° 547.
 (61) Art. 1307 B. W.

- (62) Art. 1312 B. W.
 (63) Aubry en Rau, t. IV, par. 336.
 (64) Art. 481 B. W.
 (65) Art. 482 B. W.
 (66) Zie in anderen zin Lefort, Traité de l'Assurance sur la Vie, deel I, blz. 260.
 (67) Laurent, deel V, n° 229; Arntz, del I, n° 774.
 (68) Baudry, Lacantinerie, Traité, deel IV, n° 716 en
 (69) Laurent, deel V, n° 220; Arntz, deel I, n° 771;
 n° 736; Aubry en Rau, deel I, par. 132, blz. 845; Rb. Gent, 14 December 1904, Pas. 1905, III, 137.
 (70) Art. 1449 B. W.
 Planiol, deel I, n° 2026; Colin-Capitant, deel I, blz. 548; De Page, deel II, n° 284, 9°; Burg. Rb. Verviers, 12 December 1884, Cl. Bong. 1885, 794; Burg. Rb. Gent, 6 Juni 1883, Pas.
 (71) Art. 1576 B. W.
 (72) Art. 1576 B. W.
 1884, III, 268; Douai, 21 April 1865, S. 66, 2, 174.
Bemerking: In den bovenstaanden tekst werd gezinspeeld op het project van Professor Van Dievoet. Steller debes word door Professor Van Dievoet in de gelegenheid gesteld inzage te nemen van dit tot heden nog niet gepubliceerde docus wenk. Voorrecht waarvoor hij dezen dankt.
Erratum: In het eerste gedeelte slopen op twee plaatsen stoorende fouten:
 In kolom 514, eerste alinea, laatste regel, viel vóór het woord «opwerpen», het woordje «niet» weg. — Verder werd in kolom 510 art. 25 van de wet van 1874, slecht aangegeven; dit moest luiden: «het verzekeringscontract moet door geschrift bewezen worden, welke ook de waarde weze van het voorwerp van het contract».

RECHTSPRAAK

101 HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6de Kamer. — 28 Januari 1939.

Voorzitter: M. Godding.

Raadsheeren: MM. Simon en Delvaux.

Adv.-Gen.: M. Van der Perren.

Pl.: MM. L. Poupez de Kettenis, P. Demeur
en G. Van Hoof.

BEVOEGDHEID EN AANLEG IN HYPOTHECAIRE BETWISTINGEN. — HYPOTHECAIRE LEENING MET TUSSCHENKOMST EENER HYPOTHEEK-BANK. — BETALING AAN DE BANK NIET ONT-LASTEND.

In zaken van betwistingen tusschen schuldeischers en schuldenaars nopens voorrechten en hypotheeken worden bevoegdheid en aanleg bepaald door het bedrag der gewaarborgde schuldvordering.

In een akte, vaststellende hypotheaire ontleenings-overeenkomst met tusschenkomst eener hypotheek-bank, kunnen partijen overeenkomsten samenbrengen, die, hoewel zij verknocht zijn en zich onderling aanvullen, toch onderscheiden blijven. In dit geval dienen al de bepalingen van deze overeenkomst verklaard te eene door de andere, zoodat elke bepaling de beteekenis krijgt, die uit de geheele akte volgt.

Wanneer in de akte door de geldschieters aan de bank volmacht gegeven wordt er voor te zorgen dat de ontleeners hun verplichtingen nakomen en desgevallend maatregelen te nemen tegen hen; dat er verder bepaald is dat al de betalingen aan de schuldeischers geschieden in hunne woonst door tusschenkomst der maatschappij, en anderzijds dat alleen de schuldeischer bevoegd is geldige kwijting te verleen; komt men tot het besluit dat de bank het recht heeft te eischen dat de annuïteiten in hare handen zouden betaald worden, doch dat deze betalingen de ontleeners slechts bevrijden indien de uitleeners het bedrag werkelijk ontvingen of er kwijting van gaven.

Van Aggelpoel t/ Van Engeland en Van Dessel.

Overwegende dat het beroep werd ingesteld in den door de wet voorgeschreven vorm en gepaste tijde;

dat echter Van Dessel beweert dat, wat hem betreft, het beroep defectu summae niet ontvankelijk is;

Overwegende hieromtrent dat de vordering beoogt:

1) te hooren zeggen dat appellanten aan geïntimeerden niets meer verschuldigd zijn wegens de geldleening aangegaan volgens akte d.d. 14 Maart 1930 van notaris Cuvelier, verblijvende te Berlaar;

2) geïntimeerden te doen veroordeelen tot handlichting van de inschrijving genomen op vijf eigendommen van appellanten tot zekerheid der hun uitgedeelde sommen;

Overwegende dat in zaken van betwisting tusschen schuldeischers en schuldenaars nopens de voorrechten of hypotheeken absolute bevoegdheid en aanleg bepaald worden door het bedrag van de gewaarborgde schuldvordering;

dat ten aanzien van geïntimeerde Van Dessel in de gewaarborgde schuldvordering begrepen zijn:

a) het beloop der door voormelde geïntimeerde uitgeleende geldsom

Fr. 10.000

b) drie jaar interest aan den bedongen rentevoet van 8 1/2 t.h.

Fr. 2.250

c) het aandeel van voornoemde partij in de som van 2.500 fr. voor bevoorrechte kosten van uitvoering, schade-loosstelling en wederbelegging, tot zekerheid derwelke inschrijving werd genomen ten kantore der hypotheeken te Mechelen, den 5 Juli 1930 (boek 1008 nr 101)

Fr. 1.000

maakt samen

Fr. 13.250

dat derhalve zelfs wat geïntimeerde Van Dessel betreft, het bedrag der gewaarborgde schuldvor-
dering het beroep van den laatsten aanleg over-
schrijdt ;

Overwegende wat den grond der zaak betreft,
dat de feiten die tot de vordering aanleiding gaven
nauwkeurig zijn uiteengezet in het bestreden vonnis,
met wier overweging daaromtrent het Oof zich
vereenigt ;

Overwegende dat de omvang der lastgeving welke
geïntimeerde aan de Algemeene Grondkrediet ge-
geven hebben het eenige geschilpunt is dat partijen
verdeeld houdt ;

dat de schuldenaar die beweert bevrijd te zijn
door eene betaling die niet aan den schuldeischer
werd gedaan moet bewijzen dat diegene aan wien
hij betaalde, macht had voor den schuldeischer te
ontvangen, ofwel dat even genoemde betaling heeft
bekrachtigd of er voordeel uit getrokken heeft ;

Overwegende dat partijen in de akte van notaris
Cuvelier twee overeenkomsten hebben samenge-
bracht, die, hoewel zij verknocht zijn, en zich onder-
ling aanvullen, toch onderscheiden zijn ;

Overwegende dat volgens de eerste overeenkomst
de N. V. Algemeene Grondkredietkas, wegens de
verbintenis welke zij samen met appellanten aan-
ging ten behoeve van geïntimeerden onherroepelijk
volmacht ontving er voor te zorgen dat de schul-
denaar onder A. d. w. z. de appellanten, hunne
verplichtingen nauwkeurig nakomen en om tegen
hen alle maatregelen te treffen, die zij zal nuttig
achten om de belangen der schuldeischers te vrij-
waren ;

dat in fine derzelfde overeenkomst wordt vermeldt
(na verbetering van een louter materiele vergis-
sing die zich in de grosse van de leeningsakte voor-
doet) dat de schuldeischers alleen bevoegd zijn om
geldige kwijting te geven ;

dat in de tweede overeenkomst, welke meer be-
paaldelijk de verbintenissen regelt van appellant
en de N. V. Grondkredietkas, bedongen werd dat
« alle betalingen in uitvoering van deze akte te
doen aan de schuldeischers geschieden in zijne
huidige of toekomstige woonst door tusschenkomst
van de maatschappij. Al de betalingen aan de maat-
schappij verschuldigd geschieden ten hare maat-
schappelijken zetel » ;

Overwegende dat wanneer men al de bepalingen
van bewuste overeenkomst verklaart de eene door
de andere zoodat elke bepaling de betekenissen ge-
geven wordt, die uit de geheele akte volgt, men tot
het besluit komt dat, naar de gemeene bedoeling
van partijen, de N. V. Grondkredietkas het recht
had te eischen dat de kortingen, welke de betaling
van de rente en de uitdelging van het uitgeleende
kapitaal na zes jaren moesten verzekeren, in haar
eigen handen zouden geschieden ; dat echter voor-
melde kortingen de ontleeners slechts zouden be-
vrijden indien het bedrag door de uitleeners werke-
lijk werd ontvangen of indien deze laatsten er gel-
dige kwijting van gaven ;

Overwegende dat tusschen partijen als onbetwist
vaststaat, dat de uitleeners het beloop der vervallen
intresten hebben ontvangen maar dat de afkortingen

tot uitdelging van het kapitaal hun niet werden
uitgekeerd ;

dat appellanten, die bekend waren met de ware
toedracht van de volmacht, althans den omvang der
vertegenwoordigingsbevoegdheid der N. V. Alge-
meene Grondkredietkas moesten kennen, geïntimeer-
den niet kunnen aanspreken op grond van eenige
schuldige handeling door laatstgenoemden verricht ;

Om deze beweegredenen

het Hof, alle niet uitdrukkelijk toegewezen con-
clusies als ongegrond verwerpende ;

ontvangt het beroep, verklaart appellanten zon-
der grieven ;

bevestigt het bestreden vonnis ;

verwijst appellanten in de op hooger beroep ont-
stane gerechtskosten.

102

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6e Kamer. — 8 Juni 1939.

Voorzitter M. Godding.

Raadsheeren : MM. de Potter en Simon.

Adv.-Generaal : M. Van der Perren.

Pl. : Mrs G. Van Hoof en L. Claes, loco R. Victor.

**HYPOTHECAIRE ONTLEENING MET TUSSEN-
KOMST VAN EEN BANK. — BETALING AAN DEZE
BANK NIET TEGENSTELBAAR TEGEN DE
SCHULDEISCHER.**

*Wanneer in eene akte, inhoudende hypothecaire ont-
leening met tusschenkomst van een hypotheekbank,
de geldschieters al hun rechten tegen de solidaire
schuldenaars, zijnde de ontleener en de bank, voor-
behielden zoolang het ontleend kapitaal niet ter hun-
ner woonst en tegen persoonlijk handteeken terug-
betaald zou zijn, kunnen de bepalingen door de bank
getroffen om haar eigen belangen te vrijwaren, deze
van de geldschieters niet krenken.*

Betalingen aan de bank gedaan ingevolge deze bepalingen zijn niet geldig tegenover de schuldeischers.

Aerts en Cten t/ Van Dijk en Sneyers q.q.

Overwegende dat het beroep ontvankelijk is ;
dat het met den eisch op tusschenkomst nauw ver-
knocht is en die zaken aldus dienen samengevoegd ;

Overwegende dat, luidens een notarieele akte op
31 Juli 1928 door het ambt van Mr. Ooms, notaris
te Brussel verleden, Joannes Van Dijk en de N. V.
Algemeene Spaar en Rentebank verklaarden en be-
kenden aan appellanten, waaronder ook een zekere
Marien Frans stond aangeduid, eene som van 65.000
frank ten titel van leening op intrest te hebben
ontvangen, terugbetaalbaar in één betaling na de
15 jaar ;

terugbetaling kon ook vroeger geschieden bij
gemeen overleg na het vijfde jaar, mits zich te ge-
dragen naar een aflossingstabel aan de akte gehecht
en te betalen drie maanden intrest aan 8 t.h. ;

Overwegende dat elke betaling zoo in principaal,
als in bijhoorigheden hoefde gedaan ter woonst van
de geldschieters en tegen hun handteekening ; bij-
zondere gevallen waren voorzien waar het ontleend

kapitaal onmiddellijk en van rechtswege eischbaar was en o.m. in geval van zelfs gedeeltelijke niet nakoming door den hoofdschuldenaar van zijn verplichtingen, zoo bijvoorbeeld de voorziene uitbetalingen ;

Overwegende dat tot zekerheid van hun rechten, appellanten zich tot bijzonder grondpand hadden doen stellen een bouwgrond nader in de akte beschreven met beding van dadelijke uitwinning welke clause op 27 September 1928 ten kantore der grondpanden ingeschreven werd ;

Overwegende dat de bank zich solidairlijk met den hoofdschuldenaar verplicht verklaarde tegenover geldschietters en, gezien die clause, onwederroepelijk volmacht bekwaam alle maatregelen te treffen opdat de hoofdschuldenaar zich van zijn verplichtingen tegenover de geldschietters zou kwijten ;

Overwegende dat in dezelfde akte er verder «tusschen ontleeners alleen» werd bedongen dat de Bank aangesteld was om, bij middel van driemaandelijksche betalingen door den hoofdschuldenaar te doen op voet van een aflossingstabel aan de akte gehecht, de aan de geldschietters op 1 Februari en 1 Augustus betaalbaar jaarlijks verschuldigde intresten alsmede de aflossing van het kapitaal op het 15e jaar aan de uitleeners te betalen ;

dat het nochtans uitdrukkelijk werd bepaald, dat de overeenkomst tusschen ontleeners alleen, ten einde de overdraging van het kapitaal te verzekeren, aan de schuldeischers volkomen vreemd bleven en hun niet konden worden tegengesteld, vermits de ontleeners tegenover hen solidairlijk en elkheelijk verbonden waren, en zij slechts bevrijd konden worden tegen persoonlijke handteekening der schuldeischers ;

Overwegende eindelijk dat ter uitvoering dezer partijen verklaarden woonst te kiezen in hun wederzijdsche woonst of zetel ;

Overwegende dat den 21 April 1936, appellanten op grond van wanbetaling der op 1 Februari 1935 vervallen intresten, voorafgaand bevel tot verkoop bij dadelijke uitwinning deden beteekenen aan den hoofdschuldenaar en aan de tusschenkomende bank vertegenwoordigd door haar curator ;

Overwegende dat bij explaat van 22 Mei 1936 de hoofdschuldenaar zich verzette tegen het bevel, aanvoerend dat hij bevrijd was van al zijn verplichtingen tegenover de geldschietters door de driemaandelijksche betalingen die hij tot op 1 Februari 1935 aan de Bank had gedaan ; dat de bank opdracht hebbende de betalingen te ontvangen en alle maatregelen te treffen om de schuldeischers belangen te vrijwaren, hij niet aansprakelijk kon worden gesteld, noch voor de intresten die de bank verzuimd had aan de schuldeischers over te dragen, noch voor het verloren gaan, door het faillissement der bank, der opgestapelde annuïteiten dienend tot heramenstelling van het ontleend kapitaal ;

Overwegende dat uit voorgaande uiteenzetting der aktebepalingen blijkt dat het voorafgaand bevel ten minste geldig is wat betreft de sedert 1 Februari 1935 vervallene en niet betaalde intresten waarvoor niet wordt beweerd dat regelmatig aanbod van gereede betaling werd gedaan ; dat de geldigheid naar

den vorm van het bevel overigens niet wordt betwist ;

Overwegende dat, wat betreft de bedragen aan de aflossing van het kapitaal besteed, uit de bestanddeelen der overeenkomst moet afgeleid, dat de bepalingen door de bank getroffen om haar eigen belangen te vrijwaren die van de geldschietters niet kunnen krenken, wanneer deze al hun rechten tegen de solidaire schuldenaars uitdrukkelijk voorbehielden omtrent de pandstelling zoolang het ontleend kapitaal niet ter hunner woonst en tegen hun persoonlijk handteeken terugbetaald was ;

Overwegende dat die bepaalde wijze van terugbetaling van het kapitaal de geldigheid tegenover de schuldeischers uitsluit van de door den ontleener aan de bank gedane vervroegde betalingen waarvan door de schuldeischers geen kwijting werd gegeven vermits de overeenkomsten die ten grondslag van die betalingen liggen als vreemd aan de Bank moesten worden gehouden ;

Om deze redenen : het Hof,

gehoord ter openbare terechtzitting den heer Van der Perren, advocaat generaal in zijn eensluidend advies ; voegt samen als verknocht de zaken onder nummers 16.506 en 17.239 ;

ontvangt het beroep en den eisch in tusschenkomst, er op recht doende verklaart het beroep gegrond, doet het beroepen vonnis te niet, zegt dat de eisch ingeleid bij exploat van 22 Mei 1936 niet gegrond was ; verwijst geïntimeerde Van Dijk in al de kosten van beide instanties, daarin begrepen de kosten van de procedure in tusschenkomst.

NOTA. — Dit arrest hervormt een vonnis gevelde door de 8e kamer der Burgerlijke Rechtbank te Antwerpen in dato 29 October 1936 en verschenen in het Rechtskundig Weekblad 1936-37, kol. 455.

103

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

5e Kamer. — 5 Mei 1939.

Voorzitter : M. Hodüm.

Openb. Ministerie : M. Rubens.

Pleiters : Mrs J. Timmermans en G. Van Hoof.

HYPOTHECAIRE LEENING MET TUSSENKOMST VAN EEN BANK. — BETALING AAN DEZE BANK NIET TEGENSTELBAAR TEGEN GELDSCHIETTERS.

Wanneer in een akte, vaststellende een hypotheaire leening met tusschenkomst van een hypotheekbank, bepaald werd : dat de terugbetaling van het kapitaal in ééne betaling binnen de 15 jaar zou geschieden, dat al de betalingen in uitvoering dezer akte te doen aan den geldschietster in zijne huidige of toekomstige woonst door tusschenkomst der bank geschieden, dat de bank en de ontleeners solidair gehouden zijn jegens den geldschietster wat betreft de geregelde betaling der rente en de terugbetaling van het kapitaal op den vervaldag, dat de bepalingen en overeenkomsten tusschen ontleeners en de bank niet kunnen ingeroepen worden tegenover den schuldeischer die alléén bevoegd is om geldige kwijting te geven, zijn de driemaandelijksche stortingen, gedaan door de ontleener aan de bank, teneinde na de 15 jaar het

kapitaal terug samen te stellen, niet ontilastend tegenover den geldschietster.

Hetgene de akte noemt een «onherroepelijke volmacht» vanwege den geldschietster om er voor te zorgen dat de schuldenaars hunne verplichtingen nauwkeurig nakomen, kan niet aanzien worden als inhoudende een werkelijk mandaat. Het vindt veeleer zijn oorsprong in een recht, eigen aan de borg als dusdanig (art. 1216 en 2032 B. W.) en moet vooral de belangen der bank vrijwaren. Het is onvereinigbaar met het mandaat, omschreven in het B. W.

Dergelijke akte bevat drie overeenkomsten: 1°) de geldleeningsovereenkomst, inhoudende bepalingen omtrent terugbetaling na 15 jaar, en intrestbetaling om de 6 maand; 2°) een beperkte verbintenis van de geldschietster om zich niet te verzetten tegen vervolgingen en de grosse over te maken; 3°) een uitgestrekte lastgeving tusschen bank en ontleeners voor hersamenstelling van het kapitaal door trimestriële stortingen, bevattende mandaat om alle 6 maanden de intresten aan de uitleener te betalen.

Jacobs en Breugelmans t/ Heylen.

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;
Gezien de stukken van het geding, namelijk de inleidende dagvaarding d.d. 21 December 1938 geboekt en hier aangehecht;

Gezien de wet van 16 Juni 1935 art. 2.34.35.37.41;

Aangezien de eisch er toe strekt van geener waarde te hooren verklaren het bevel voorafgaandelijk aan dadelijke uitwinning beteekend bij exploit van deurwaarder Verhulst in dato 9 December 1938 en dat alle desbetreffende vervolgingen zullen dienen gestaakt te worden en in ondergeschikte orde aan aanleggers het voordeel te hooren toewijzen der bepalingen van de wet van 30 Juli 1938 wijzigende art. 1244 B. W.;

Aangezien het hier in werkelijkheid gaat om te weten of ontleeners welke eene som geld door tusschenkomst van een bankinstelling van uitleenster bekomen hebben tegenover deze laatste bevrijd zijn, wanneer zij in handen van deze bank gelden ter ontlasting hunner schuld gestort hebben;

dat in casu aanleggers inderdaad hun verzet steunen op het feit, dat zij reeds in handen van hunnen hoofdelijken medeschuldenaar de N. V. Algemeene Grondkredietkas, menigvuldige afkortingen ten beloope van 5.630,05 fr. zouden betaald hebben, in afkorting op het ontleende kapitaal van 10.000 fr. en dat die afbetalingen gelden tegenover de geldschietster, verweerster, alhoewel de bank die intusschen, onder gecontroleerd beheer werd geplaatst van deze afbetalingen aan de geldschietster niets overgemaakt had;

Aangezien aanleggers beweren dat zij aan hunne verplichtingen hebben voldaan zoodat er geen reden bestaat om het kapitaal eischbaar te verklaren;

Aangezien het kapitaal eischbaar geworden is tengevolge van het ingebreke blijven vanwege de ontleeners de intresten te betalen; dat de reden van dit ingebreke blijven onverschillig is ter zake, want volgens de algemeene rechtspraak is ten opzichte van de ontbindende voorwaarde van art. 1184 B. W. de eischbaarheid van het kapitaal onafhankelijk van deze reden zelfs de overmacht zou

de wedereischbaarheid niet in den weg staan; — dat er overigens in casu geen geval van overmacht, noch ernstige redenen van onwetendheid of vrees kunnen ingeroepen worden daar aanleggers tijdig werden verwittigd door notaris Cuvelier en door de curator Mter H. Deckers, over wat hun te doen stond, en dat zij wetens en willens nagelaten hebben daar eenig gevolg aan te geven, ja zelfs om op inlichtingen te gaan;

Aangezien verder aanleggers beweren in de toekomst slechts intrest te betalen op een kapitaal verminderd door hetgene ze aan de Bank hierop zoogezegd afkortten en slechts dit verminderd kapitaal schuldig te zijn;

dat vooraf deze eerste bewering in strijd is met de bepalingen der leeningsakte zelve, authentieke akte d.d. 5 Augustus 1931 tusschen partijen verleden voor notaris Cuvelier te Berlaar, waar voorzien wordt dat op den dag der algeheele terugbetaling de intrest op de volledige som zal betaald worden;

dat, wat betreft de gedane stortingen op het kapitaal terug samen te herstellen, deze geenszins als tegenstelbaar en bevrijdend ten opzichte van verweerster kunnen aanzien worden, wanneer men rekening houdt van zekere uitdrukkelijke bepalingen van de leeningsakte, namelijk van deze bedongen in voordeel van verweerster:

1) terugbetaling van het kapitaal in ééne betaling binnen de 15 jaar;

2) al de betalingen in uitvoering dezer akte te doen aan de geldschietster geschieden in hare huidige of toekomstige woonst door tusschenkomst van de Bank;

3) solidair schuldverklaring tusschen ontleeners en de Bank tegenover de geldschietster aangaande de geregelde betaling der rente en de terugbetaling van het kapitaal op den vervaldag;

4) de bepalingen en overeenkomsten tusschen ontleeners en de Bank kunnen niet ingeroepen worden tegenover de schuldeischers *die alleen bevoegd is om geldige kwijting te geven*;

aangezien de andere bepalingen, namelijk degene betrek hebbende op de betaling van annuïteiten voor hersamenstelling van kapitaal, betaalbaar alle drie maanden in handen van de Bank, dienen aanzien te worden als bedongen in het uitsluitend voordeel van de hoofdelijke medeschuldenaars; dat er dus geen sprake kan zijn van een mandaat van de geldschietster aan de Bank om betaling in ontvangst te nemen en kwijting te geven — want de geldschietster heeft voor wat haar betreft aangestipt dat zij enkel als geldig zal aanzien de kwijting die door haar zelf geteekend is, en dat bovendien de betaling in *ééne reis* moest geschieden in *hare handen*; — dat er dient opgemerkt te worden dat de clause waar bedongen wordt dat de geldschietster aan de Bank onherroepelijk volmacht geeft «er voor te zorgen dat de schuldenaars onder A (aanleggers) hunne verplichtingen nauwkeurig nakomen, enz...» niet kan aanzien worden als inhoudende een werkelijk mandaat; het woord «volmacht» wordt hier verkeerd gebruikt en heeft geen zin; want het mandaat veronderstelt eene overeenkomst die dient uit-

gevoerd te worden in het belang van den lastgever, or in casu lijdt het geen twijfel dat de hierboven toezichts- en uitvoeringsmaatregelen door de Bank uit te oefenen eerst en vooral bedongen werden om de belangen der Bank zelve te vrijwaren en vooral hunnen oorsprong nemen, niet in een mandaat, maar in een recht dat eigen is aan de borg als dusdanig art. 1216 en 2032 B.W.). (Zie artikel van Destexhe in de Rev. Prat. Notariat: «L'intitulé mandat donné à cette clause n'est qu'une façade masquant la réalité juridique») stelsel bevestigd door 2 arresten van het Hof van Beroep te Luik van 9 Juli 1936 Rev. Not. 1938, bl. 346 en 17 Juni 1937 id. 1937 bl. 713 ;

Aangezien het zelfde stelsel dient aangenomen te worden wat betreft de intresten ; dat hier wederom zich de vraag stelt : worden de stortingen op de Bank gedaan ten titel van hersamenstelling, ofwel ten titel van terugbetaling op overeengekomen vervalldag ? Daar ligt inderdaad het criterium van heel de kwestie, (zie Destexhe, loc. cit. pag. 406), hier moet ontegensprekelijk geantwoord worden : ten titel van hersamenstelling daar het inderdaad overeengekomen werd dat de ontleeners de stortingen op intresten *alle drie maanden* aan de Bank moesten doen, terwijl deze door de ontleeners gelast was die stortingen te verzamelen om ze slechts *alle zes maanden* aan de geldschietster over te maken, zoodat de Bank intusschentijd van het produkt van deze intresten kon genieten ; dat hier wederom het niet in hoedanigheid van mandataris van verweerster was dat de Bank deze intresten aan de geldschietster betaalde, maar wel als hoofdelijke medeschuldenaar ; dat de aard van het mandaat overigens onverenigbaar is met zulke verrichting, daar het de mandataris niet toegelaten is de sommen voor persoonlijke doeleinden te gebruiken welke hij voor rekening van zijn lastgever getrokken heeft, tenzij mits afrekening met zijn lastgever — hetgeen hier niet het geval was — (art. 1996 B. W.) ;

Aangezien uit de hierboven aangehaalde overwegingen blijkt dat wanneer men de verschillende bepalingen en clausulen van de leeningsakte ontleedt, en ze dan bijeen brengt en verklaart de eene door de andere zoodat aan elke bepaling de betekenis gegeven wordt die uit de geheele akte volgt, men tot de vaststelling komt dat deze akte feitelijk drie overeenkomsten inhoudt :

1) overeenkomst van geldleening tusschen uit- en ontleeners met de solidaire verbintenissen van de ontleeners en de Bank tegenover de geldschietster — aangaande de terugbetaling van de hoofdsom in ééne reis binnen de 15 jaar — en betaling der intresten alle 6 maanden ;

2) overeenkomst aangaande de beperkte en wel gespecificeerde verbintenis van geldschietster tegenover de Bank (grosse overmaken — zich niet verzetten tegen gebeurlijke vervolgingen lastens hoofdschuldenaar) ;

3) uitgestrekte lastgeving tusschen de Bank en de ontleeners, welke zich tegenover haar verbinden het kapitaal en de intresten in hare handen terug samen te herstellen bij wijze van *trimestriële* stortingen en haar mandaat geven van dit kapitaal

op den vervalldag en de intresten alle 6 maanden in handen van den uitleener te betalen ; verbintenis geen rechtstreeksche betaling in handen van den schuldeischeres te doen zonder voorafgaandelijke toelating van de Bank ;

Aangezien daaruit voortspruit dat verweerster geenszins aan de Bank eenige opdracht gegeven heeft in haar naam en voor hare rekening terugbetalingen in ontvangst te nemen ;

Aangezien ten overvloede uit heel de economie der overeenkomst blijkt dat de modaliteiten van teruggave — het driemaandijksch spaarstelsel — in het uitsluitend belang van de ontleeners (aanleggers) bedongen werden ; dat voor verweerster dit spaarstelsel geen het minste belang of nut vertoonde zoodat de lastgeving dan ook dient aanschouwd te worden als uitgaande van diegene die er belang bij hebben ;

Gezien nog de solidariteit bestaande onder aanleggers en de Bank en art. 1205 B. W. ;

Aangezien de gelijkaardige vragen reeds meermaals aan de Rechtbanken en Hoven onderworpen werden en ingevolge eener eensluidende en vaste rechtspraak regelmatig in den hierboven bedoelden zin opgelost werden (Rev. Prat. not. 1938 bl. 407) ; livraison 2127) ;

Aangezien aanleggers ongelukkig en ter goeder trouw zijn ; dat hun toestand van zulken aard schijnt dat zij hune verbintenissen zullen kunnen nakomen ; dat zij mitsdien gerechtigd zijn om van het voordeel van de wet van 30 Juli 1938 (art. 1244) te genieten ;

Aangezien dat gelet op het feit dat het kapitaal in principie maar moest terugbetaald worden tegen het normale einde van de leening, namelijk 5 Oogst 1946 en dat verweerster zich overigens met dit uitstel akkoord verklaard heeft, mits regelmatige betaling der intresten en aanzuivering van het achterstallige, de hiernabepaalde termijnen zich rechtvaardigen ;

Om deze redenen :

de Rechtbank, gehoord den heer Rubens, substituut Prokureur des Konings in zijn eensluidend advies gegeven in openbare zitting ;

alle andere of tegenstrijdige besluiten verwerpende ;

geeft akte aan aanleggers dat zij het geding schatten op méér dan 15.000 frank ;

zegt voor recht dat aanleggers aan verweerster schuldig blijven ;

1) in kapitaal de som van tien duizend frank, terugbetaalbaar tegen 5 Oogst 1946 ;

2) de achterstallige intresten aan 6.50 o/o op 10.000 frank sedert 5 Oogst 1936 ;

dienvolgens machtigt aanleggers het kapitaal van tien duizend frank slechts terug te betalen tegen 5 Oogst 1946 en de achterstallige intresten aan 6.50 o/o op tien duizend frank verschuldigd sedert 5 Oogst 1936 af te korten door trimestriële stortingen van 300 frank vanaf 5 Mei 1939 ;

zegt voor recht dat mits betaling van het hierboven bedoelde kapitaal en intresten op den vervalldag, alsook mits regelmatige betaling der

zesmaandelijksche intresten aan 6.50 o/o op 10.000 frank vanaf 5 Oogst 1939, er aan verweerster verbod gedaan wordt de vordering tot dadelijke uitwinning voort te zetten, zegt dat integendeel bij gebreke door aanleggers stipt te voldoen aan de hierboven bedoelde betalingen en afkortingen, verweerster de ingeleide proceduur van dadelijke uitwinning zal mogen voortzetten ;

veroordeelt aanleggers tot al de kosten, inbegrepen de kosten van proceduur van dadelijke uitwinning ;

104

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE

23 December 1939.

Bevelschrift in zake onteigening.

Rechter-commissaris : M. Verougstraete.
Pleiters : Mrs Orban en de Pesseroey.

ONTEIGENING WEGENS OPENBAAR NUT. — EISCH TOT VERGOEDING WEGENS TAKS OP HET OPENEN VAN STRATEN, RIOOL-, KANTSTEEN- EN KASSEIWERKEN. — ONGEGRONDHEID VAN ZULKEN EISCH.

Het toekennen eener vergoeding wegens stadstaksen verschuldigd ingevolge een gemeentereglement zou in strijd zijn met de grondwettelijke beginselen.

Het heffen dezer taksen is geen rechtstreeksch gevolg van de onteigening.

Stad St-Niklaas t/ D. C.

Gehoord enz... (zonder belang)

Overwegende dat de onteigende nog een vergoeding vordert wegens een taks op het openen van straten alsook wegens een taks op de riool, kantsteen, kasseiwerken en voetpaden, welke door de Stad zouden geheven worden in uitvoering van een reglement dd. 21-12-1935 ; dat, naar hij beweert, deze vergoeding verschuldigd is om reden dat bewuste taksen hunnen oorsprong vinden in de onteigening ;

Overwegende dat volgens voormeld reglement, regelmatig bij K. B. goedgekeurd op 31 Februari 1936 : « het volledig bedrag der taks op het openen van straten gelijk is aan den gezamenlijken prijs der aangeworven perceelen grond, na aftrok van de waarde der gebouwen welke er zich gebeurlijk op bevinden en geheel of gedeeltelijk moeten afgebroken worden. De eenheid der taks wordt berekend door het totaal bedrag te deelen door de gezamenlijke lengte meters van de beide zijden der straat en elke eigenaar zal de taks betalen in evenredigheid met de straatgevellengte van zijnen belaste eigendom. De tusschenkomst der aanpalende eigenaars wordt beperkt tot een straatbreedte van 15 meter ;

Overwegende dat die taks evenals de taks op de riolen, de kantsteenen, het kasseiwerk, de voetpaden, al de eigenaars treffen die langs de nieuwe of verlengde straat gronden bezitten, onverschillig

of zij onteigend zijn of niet ; dat daaruit volgt, dat het heffen dezer taksen geen rechtstreeksch gevolg is van de onteigening, maar integendeel, heel en al ervan onafhankelijk is daar de taksen ook door degenen, die niet onteigend worden, verschuldigd zijn (Verbr. 14 Maart 1889. Pas. 1889-1-149 ; Beroep Gent, 21 Mei 1904. Pas. 1905-II-250 ; Beroep Brussel, 9 December 1913, Pas. 1914-II-76) ;

Dat de toekenning uit dien hoofde aan den onteigende van eene vergoeding waarvan niet-ontei-gende niet zouden mogen genieten, een voorrecht ten voordeele van den eerste zou beteekenen, hetgeen strijdig ware met de Grondwet ;

Overwegende verder dat het niet aangehaald wordt dat de belasting wegens straatopening uitermate overdreven zou zijn en enkel bestemd om de vergoeding terug te eischen welke bij toepassing van art. 11 der Grondwet aan de onteigenden moeten betaald worden ; dat in dit opzicht dient opgemerkt dat de vergoeding betaald voor de onteigening der gebouwen en bijgevolg ook voor de verbouwingskosten, uitdrukkelijk uit de berekening der kwestieuse belastingen gesloten is ;

Overwegende dat de gemeenten een zeer uitgestrekte vrijheid genieten om de gemeentebelastingen vast te stellen op voorwaarde, dat deze zooals in het onderhavig geval, geheven worden op gelijke wijze ten laste van al de personen die zich in de gestelde voorwaarden bevinden zonder dat hun hoedanigheid van onteigenden in acht worden genomen ; dat, namelijk, geen enkel wet aan de gemeenten verbiedt die categorie van inwoners te belasten die normaal van de uitgevoerde wegeniswerken het meest voordeel trekken zal (Verbr. 16 Maart 1908, Pas. 1908-I-127) ; dat derhalve de taksen, waarvan overigens het bedrag tot heden niet vaststaat in de begroting der toe te kennen vergoedingen niet in aanmerking mogen komen ;

Om deze redenen, wij rechter-commissaris (beschikkend gedeelte in overeenstemming).

105

BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

30 November 1938.

Voorzitter : M. Van der Veeren.
Rechters : MM. Walckiers en Seghers.
Pleiters : Mrs Neirynck en Van Ryckel.

BURGERLIJKE RECHTSPLEGING. — BEVOEGDHEID EN AANLEG. — ARBEIDSONGEVALLEN. — VASTSTELLING.

De bevoegdheid en de laatste aanleg worden bepaald door den aard en het bedrag van den eisch.

Inzake arbeidsongevallen heeft de wetgever de vergoedingen op een forfaitaire wijze geregeld zoodat ze met rekenkundige nauwkeurigheid kunnen worden bepaald, de raming van het beding van den eisch op grond van art. 33 der wet van 25 Maart 1876 moet derhalve als ondoeltreffend worden aanzien.

Een vonnis geveld op een exploit van rechtsingang waarin geen enkel bestanddeel voorkomt van aard om de Rechtbank in te lichten over den aard en het

bedrag van den eisch is derhalve gewezen in laatste aanleg.

N. V. Verz. Mij Belg. Boerenbond t/ Van Thielen.

Aangezien in het beroep, ingesteld bij exploit van Deurwaarder Janssen, in verblijf te Leuven, in dato 2 Maart 1937, tegen een vonnis van den Heer Vrederechter van het tweede kanton Leuven, in dato 17 Januari 1937 voorgebracht in regelmatige uitgifte, tijdig werd ingesteld;

Aangezien partijen, onder voorbehoud van hun wederzijdsche rechten thans alleen concludeeren over de ontvankelijkheid van het ingesteld beroep, de beroepene betoogende dat het bestreden vonnis in laatste aanleg gewezen is en dat derhalve het ingesteld beroep niet ontvankelijk is «defectu summae»;

Aangezien het ter zake als nuttig voorkomt de rechtspleging na te gaan zooals zij voor den eersten Rechter gevoerd werd;

Aangezien de beroepene, J. B. Van Thielen, den 3 Februari 1932 slachtoffer was van een werkongeval te Leuven, wijl hij in dienst was van den genaamden Fr. Vander Veken, ondernemer te Berthem;

Aangezien den 20 Juli 1932 de beroepene de beroepster, Naamlouze Vennootschap «Verzekeringsmaatschappij van den Belgischen Boerenbond» verzekeraarster van werkgever Vander Veken, dagvaardde om voor den Heer Vrederechter van het tweede kanton Leuven te verschijnen en dat de bewoordingen van het motiveerend gedeelte van de dagvaarding volgendere wijze zijn gesteld :

» Aangezien partijen in geschil zijn nopens den graad van de onbekwaamheid aan verzoeker door gemeld ongeval veroorzaakt;

Aangezien gedaagde beweert dat het kwestig ongeval vanaf 21 Mei 1932 slechts een gedeeltelijke onbekwaamheid van 50 % voor gevolg heeft; dat mijn verzoeker integendeel staande houdt dat zijn onbekwaamheid nog steeds volkomen is;

Aangezien het basisloon beloopt op 13.000 fr.»;

Dat de beroepene, toenmalige aanlegger, den heer Vrederechter in het exploit van dagvaarding dan verder aanzocht :

«de schadevergoeding aan mijn verzoeker toekomende te zien en hooren vaststellen en desgevals lende een deskundige te zien en hooren benoemen die, na aflegging van den wettelijken eed voor opdracht zal hebben mijn verzoeker aan een lichamelijk onderzoek te onderwerpen en een omstandig verslag op te maken, omtrent de gevolgen van het ongeval van 3 Februari 1932, na kennis genomen te hebben van alle geneeskundige getuigschriften en andere nuttige stukken, zich uit te spreken over den aard (tijdelijk of bestendig, volkomen of gedeeltelijk) en desgevallend, den graad der gedeeltelijke arbeids-onbekwaamheid welke voortgesproken is of voortspuiten zal uit bedoeld arbeidsongeval; ook desgevallend te zeggen sedert wanneer de volkomen onbekwaamheid gedeeltelijk is geworden; indien de letselen bestendig gevonden worden den dag vast te stellen waarop deze toestand is ingetreden (consolidation) »;

Dat met het oog op de raming van zijn eisch, de beroepene, toenmaals aanlegger, in het exploit van rechtsingang zegde : «geding geschat op meer dan 600 frank »;

Aangezien door dagvaarding van deurwaarder Eekhaut, in verblijf te Leuven, in dato 23 Juli 1932, de Verzekeringsmaatschappij van den Belgischen Boerenbond, den werkgever Francis Vander Veken liet dagvaarden in tusschenkomst; dat den 9 Augustus 1932 de Heer Vrederechter van het tweede Kanton Leuven een eerste vonnis velde, waarbij hij zegt dat partijen ter zitting van 26 Juli 1932 «hunne middelen en besluiten deden gelden» en derwijze vervolgt : «Aangezien partijen onder voorbehoud van alle rechten het eens zijn om een deskundige door ons te doen aanstellen die voor opdracht zal hebben aanlegger aan een lichamelijk onderzoek te onderwerpen en een omstandig verslag op te stellen omtrent de gevolgen van het ongeval van 3 Februari 1932, na kennis genomen te hebben van alle geneeskundige getuigschriften en andere nuttige stukken zich uit te spreken over den aard (tijdelijk of bestendig, volkomen of gedeeltelijk) en desgevallend, de hoegrootheid der gedeeltelijke arbeidsonbekwaamheid, welke gesproken is en voortspruiten zal uit voornoemd arbeidsongeval, ook desgevallend zeggen sedert wanneer de volkomen werkonbekwaamheid gedeeltelijk is geworden; indien de letselen bestendig gevonden worden, den dag vast te stellen waarop deze toestand ingetreden is (consolidation);

Aangezien de door den Heer Vrederechter in dato 9 Augustus 1932 aangestelde deskundige, de Heer Meeus, geneesheer te Antwerpen, den 24 October 1932 zijn verslag neerlegt, waarin hij zegt dat te dien dage de volledige werkonbekwaamheid nog voortduurde en dat over en paar jaar de aanlegger aan een nieuw onderzoek zal moeten onderworpen worden;

Aangezien op dit verslag partijen concludeerden : a) de beroepster Naamlouze Vennootschap «Verzekeringsmaatschappij van den Belgischen Boerenbond» legt zich neer bij het deskundig verslag en voor het basisloon, sluit zich aan bij wat de werkgever Vanderveken, desomtrent betoogt 5,50 frank per uur; b) de beroepene Van Thielen vraagt den Heer Vrederechter, op basis van een jaarloon van 12.956 frank, hem de vergoedingen toe te kennen vanaf 3 Februari 1932, voor totale werkonbekwaamheid, daar de bestending van den toestand nog niet is ingetreden;

Aangezien de Heer Vrederechter van het tweede kanton Leuven den 10 Januari 1933, een tweede vonnis velt en in het beschikkend gedeelte als volgt zijn veroordeeling tegen de beroepster omschrijft : «diensvolgens verwijzen verweerster » «Verzekeringsmaatschappij van den Belgischen » «Boerenbond» aan aanlegger te vergoeden op voet » van een basisloon van 12.956 frank 's jaars en » tegen 50 % voor het tijdperk van 2 Februari tot » 2 Maart 1932 en tegen $\frac{2}{3}$ van hetzelfde loon te » beginnen van 3 Maart 1932 tot er een verandering » in de onbekwaamheid van aanlegger zich voor- » doet»; zeggen, dat de zaak zal terug opgeroepen » worden ten aanzoeke van de meest naartige par- » tij »;

Aangezien den 28 April 1936 partijen vrijwillig voor den Heer Vrederechter van het tweede kanton Leuven verschenen; dat de Heer Vrederechter terug Dokter Meeus als deskundige benoemt met opdracht «verweerder te onderzoeken en in een beredeneerd verslag te melden welke letselen de verweerder nog vertoont ten gevolge van een werkongeval hem overkomen den 3 Februari 1932...», den gebeurlijken graad van werkonbekwaamheid te bepalen en den datum der consolidatie vast te stellen; dit alles ingevolge een vonnis tusschen partijen uitgesproken door den Heer Vrederechter van het tweede kanton Leuven, den 10 Januari 1933... »;

Aangezien in het proces-verbaal dezer vrijwillige verschijning en in dit vonnis van 28 April 1936 aan partijen onnauwkeurige hoedanigheden toegekend worden; dat immers het hier gaat over de voortzetting van het geding, ingeleid den 20 Juli 1932 en dat de Naamloze Vennootschap «Verzekeringsmaatschappij van den Belgischen Boerenbond» wel de verweerster blijft en Van Thielen den aanlegger;

Aangezien dokter Meeus den 27 September 1936 zijn nieuw verslag neerlegt en besluit tot een volledige werkonbekwaamheid tot op dien datum en tot een gedeeltelijke blijvende onbekwaamheid van 40 %;

Aangezien de toenmalige eischer Van Thielen eenvoudig concludeert tot een nieuw deskundig onderzoek, daar hij zich niet kan neerleggen bij het verslag van dokter Meeus, in dato 27 September 1936; dat de verweerster concludeert tot het hooren zeggen voor recht dat de consolidatie zou gesteld worden op 27 September 1936; dat de blijvende werkonbekwaamheid zou bepaald worden op 40 %;

Dat de Heer Vrederechter van het tweede kanton Leuven het eindvonnis uitsprak in dato 19 Januari 1937, waarin hij zegt: a) dat de datum der consolidatie 26 September 1936 is, en b) dat verweerster veroordeeld wordt in de forfaitaire vergoedingen voorzien door de samengeordende wetten op de arbeidsongevallen, deze vergoeding berekend op een bestendige gedeeltelijke werkonbekwaamheid van 75 % vanaf 26 September 1936, het basisloon bepaald zijnde op 12.956 frank;

Aangezien er nadruk dient te worden opgelegd dat het een enkele rechtspleging is die gevoerd is voor den Heer Vrederechter van het tweede kanton Leuven, ingeleid door het exploit van rechtsingang in dato 20 Juli 1932 en beëindigd met het vonnis in dato 19 Januari 1937 dat al de daden welke gesteld zijn tusschen die twee data de normale ontwikkeling uitmaken van een zelfde geding;

Aangezien de Rechtbank hic et nunc alleen te onderzoeken heeft of het vonnis in laatsten aanleg gewezen is en of het hooger beroep tegen dit vonnis ingesteld niet ontvankelijk is «defectu summae» zooals de beroepene het beweert;

Aangezien het hoofdbeginsel voor het vast stellen van het bedrag van den laatsten aanleg omschreven is in de bepaling van artikel 21 der wet van 25 Maart 1876, dat voorkomt onder de hoofding: Hoofdstuk I, afdeling 2. Wijze van bepaling van bevoegdheid en aanleg;

Aangezien op grond van dit beginsel, de bevoegdheid en den laatsten aanleg bepaald worden door den aard en het bedrag van den eisch;

Aangezien het een noodzakelijk en allereerste vereischte is den aard en het bedrag te kennen van den eisch om over de toepassing van de regelen van den aanleg en de bevoegdheid te kunnen oordeelen;

Dat ter zake dien aard en dit bedrag van den eisch dienen gezocht te worden in het exploit van rechtsingang van 20 Juli 1932, dat immers uit niets blijkt, allermint uit het vonnis van 9 Augustus 1932, dat partijen over den aard van den eisch en over zijn bedrag voor den Heer Vrederechter zouden gekoncludeerd hebben;

Aangezien in zake arbeidsongevallen de wetgever de vergoedingen op een forfaitaire wijze geregeld heeft en dat deze met rekenkundige nauwkeurigheid kunnen bepaald worden zoo voor de vergoedingen uit hoofde van tijdelijke werkonbekwaamheid, volledig of gedeeltelijk, als voor de jaarlijksche tegemoetkomingen voor bestendige werkonbekwaamheid, volkomen of gedeeltelijke en voor de lijfrente die ingaat na het verstrijken van het tijdstip der herziening;

Aangezien de grondslagen voor het bepalen en van den aard der vorderingen en van het bedrag derhalve in de wet te vinden zijn en daar buiten niet dienen gezocht te worden; dat een raming van het bedrag van den eisch op grond van artikel 33 der wet van 25 Maart 1876 als ondoeltreffend moet aanzien worden;

Aangezien in het exploit van rechtsingang in dato 20 Juli 1932 geen enkel bestanddeel voorkomt van aard om de Rechtbank in te lichten over den aard of over het bedrag van den voor den eersten Rechter ingestelden eisch; dat de algemeene bevoordingen «de schadevergoedingen aan mijn verzoeker toekomende te zien en hooren vaststellen» door geen enkel bestanddeel van de motiveering van het exploit van rechtsingang van 20 Juli 1932 toegebracht of opgehelderd worden;

Dat de vermelding in dit motiveerend gedeelte dat partijen in geschil zijn omtrent den graad van de werkonbekwaamheid en «dat de gedaagde beweert dat er vanaf 21 Mei 1932 slechts 50 % werkonbekwaamheid is, terwijl verzoeker staande houdt dat de werkonbekwaamheid steeds volkomen is» geen voldoende toelichting uitmaken van den aard en het bedrag van den eisch;

Aangezien uit dit alles moet afgeleid worden dat het vonnis a quo in laatsten aanleg is gewezen (artikel 24 der samengeordende wet op de arbeidsongevallen);

Om deze redenen:

De Rechtbank,

Alle andere en tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende, zegt dat het bestreden vonnis moet worden aanzien als gewezen in laatsten aanleg, dat het ingestelde beroep niet ontvankelijk is «defectu summae», wijst het af en veroordeelt de beroepster in de kosten van het hooger beroep.

NOTA. Cfr. de rechtspraak der laatste arresten van het Hof van Verbreking d.d. 17 Juni 1937, Pas. 1937, I, 92; 7 October 1937, R. G. A. R., 2757; 23 November 1933, Pas. 1934, I, 77.

106

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

13 Oktober 1939.

Voorzitter : M. Malgaud.
Op. Min. : M. Tollebeek.
Pleiter : Mr Houben.

OPDRIJVEN DER PRIJZEN (K. B. 9 SEPT. 1939).
— BESTANDDEELEN VAN DEN NORMALEN PRIJS.
WEDERRECHTELIJKE SPECULATIE IN ZAKE
LEVENS MIDDELEN.— VEREISCHTEN DER STRAF-
BAARHEID. (WET 18 JULI 1924).

Bij de beoordeeling van het Kon. Besluit van 9 Sept. 1939 nopens het ongeoorloofd opdrijven der prijzen, dient rekening gehouden te worden niet enkel met de exploitatiekosten maar ook met den stand der markt en den koopprijs voor de hernieuwing van den stock. Dit laatste is slechts één van de bestanddeelen van den «normalen prijs».

Art. 1 der wet van 18 Juli 1924 op de wederrechtelijke speculatie in zake levensmiddelen en koopwaren vereischt voor zijn toepassing dat de algemeene stijging van prijzen bewerkt of gehandhaafd worde met opzet door bedrieglijke middelen.

Op Min. / De Vocht.

A. In overtreding met artikel 1 der Besluitwet van 9 September 1939, waren en andere goederen, namelijk keukenzout op de nationale markt te koop te hebben aangeboden of te hebben verkocht, aan een prijs die hooger is dan de normale prijs rekening gehouden van den stand der markt en de exploitatiekosten van den handel of de nijverheid, inzonderheid van de kosten van productie van fabricatie van tewerkstelling en van vervoer;

B. Te Antwerpen, zelfde kanton tusschen den 23 September en den 27 September 1939 :

In overtreding met artikel 3 van de Besluitwet van 9 September 1939 en met art. 1 van het Ministerieel besluit van 21 September 1939 in uitvoering er van genomen, voortbrenger, verdeeler of handelaar zijnde, 9.300 kgr. keukenzout, zijnde waren of goederen door gezegd Ministerieel Besluit gespecificeerd aan den omloop te hebben onttrokken hetzij door ze vrijwillig te laten bederven, hetzij door te weigeren ze te verkoopen overeenkomstig de modaliteiten door den Minister of door zijn afgevaardigde vastgesteld;

C. te Antwerpen, zelfde kanton of op gelijk welke andere plaats in het Arrondissement Antwerpen, of in België in den loop der maand September 1939 in overtreding met art. 1 der wet van 18 Juli 1924 op de wederrechtelijke speculatie in zake levensmiddelen en koopwaren, handelspapieren en effecten door gelijk welke bedrieglijke middelen de stijging of de daling van de prijzen der levensmiddelen of koopwaren of van de handelspapieren en effecten, te hebben bewerkt of gepoogd te hebben te bewerken, te hebben gehandhaafd of gepoogd te hebben te handhaven;

D. te Antwerpen, zelfde kanton of op gelijk welke andere plaats in het arrondissement Antwerpen of

in België in den loop der maand September 1939 in overtreding met artikel 1 der wet van 18 Juli 1924 op de wederrechtelijke speculatie in zake levensmiddelen en koopwaren, handelspapieren en effecten, zelfs zonder bedrieglijke middelen aan te wenden, op de binnenlandsche markt de abnormale stijging of daling van de prijzen der levensmiddelen of koopwaren of van de handelspapieren en effecten vrijwillig te hebben bewerkt, gehandhaafd of gepoogd te hebben te handhaven hetzij door verbod of overeenkomst de vaststelling van minima of maxima verkoopprijzen tot doel hebbende, hetzij door beperking van de voortbrenging of van den vrijen omloop der produkten;

Aangezien betichte voor de gerechtelijke politie (P. V. 8536) bekend heeft, dat hij zijn zout voor 16 September 1939 reeds met de verpakingszakjes leverde aan 0,50 fr. per kgr. en hij niet bewijst dat zijn kosten sedertdien verhoogd zijn;

Aangezien anderzijds de Besluitwet van 9 September 1939 voorziet dat rekening dient gehouden niet enkel van de exploitatiekosten maar ook van den stand der markt en den koopprijs voor de hernieuwing van den stock daarbij wel in aanmerking mag genomen worden;

Aangezien dit nochtans niet beduidt dat de kooplieden onmiddellijk hun stock op den hoogsten ooit betaalden prijs of minder nog, op een vermoedelijke toekomstende prijs mogen schatten en derwijze het gansche voordeel der stijging der prijzen innen;

Aangezien integendeel het hier toepasselijk besluit in het hooger belang van het land genomen werd met het bepaalde doel een drukking op de prijzen uit te oefenen;

Aangezien de prijs voor de hernieuwing van den stock dus slechts een van de bestanddeelen van den normalen prijs is en het in ieder geval aan betichte zou behooren de prijzen van den groothandel op te geven, en de bewijzen waarop zijn eigen verhooging van prijzen gegrond zou zijn;

Aangezien aldus het zuiver feit overblijft dat betichte de waar die hij vóór 16 September 1939 aan 0,50 fr. per kgr. verkocht daarna aan 0,70 fr. verkocht heeft en daardoor het inbetichting A voorzien feit van onvoldoende gegronde verhooging van verkoopprijzen heeft gepleegd;

Aangezien het Openbaar Ministerie afziet van de betichting B en deze ook niet bewezen is;

Aangezien het misdrijf in betichting C voorzien als voorwaarden heeft dat een algemeene stijging van prijzen bewerkt of gehandhaafd wordt dit met opzet door bedrieglijke middelen en dergelijk opzet of middelen hier door niets bewezen zijn;

Aangezien voor hetgeen betichting D aangaat het niet bewezen is dat betichte ook maar aan enkele personen waren geweigerd zou hebben en het integendeel bewezen is dat hij van 12 tot 25 September 1939 eene hoeveelheid van 8820 kgr. verkocht heeft zijnde bijna de helft van zijn stock in 14 dagen hetgeen als een voldoende verhouding aangenomen worden;

Aangezien de verbeurdverklaring gewettigd is in de (hier niet weerhouden) gevallen voorzien in betichtingen C en D waar de gevormde stock goede-

ren het voorwerp en het middel van het misdrijf is, maar niet in de betichting A waar het strafbaar feit begaan wordt ter gelegenheid van goederen die door dit feit zelf uit het bezit van den schuldige geraken;

Aangezien in de betichting A het bestaande strafbaar inzicht niet dermate zwaar is dat een aanplaking van het vonnis geboden zou zijn;

Aangezien er verzachtende omstandigheden bestaan spruitende uit het goed verleden van betichte;

Gezien de bepalingen van artikel 194, 191 van het Wetboek van Strafv., 1, 7, 3, van het Strafwetboek en de wet van 2 Januari 1924, art. 2, 11, 12, 14, 31, 32, 34, 35, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935;

Om deze beweegredenen en bij toepassing van art. 1 en 5 Besluitwet van 9 September 1939, 40, 38, 85 van het Strafwetboek door den heer Voorzitter aangeduid;

Rechtsdoende bij tegenspraak;

Verwijst de Rechtbank de betichte voor het feit A tot een geldboete van 75 fr. en in de kosten van het proces beloopende in het geheel tot de som van 5,67 frank;

Zegt dat de geldboete van 75 frank bij toepassing van art. 37 van de wet van 8 Juni 1926 gewijzigd door art. 1 der wet van 27 December 1928 vermeerderd is met 60 deciemmen per frank derwijze dat die geldboete 525 frank zal bedragen;

Beveelt dat bij gebrek aan betaling binnen den tijd bepaalt bij artikel 40 van het strafwetboek de geldboete van 75 frank vermeerderd met 60 deciemmen per frank zooals hiervoren gezegd zal mogen vervangen worden door ene gevangenzitting van twintig dagen;

Aangezien betichte vroeger nooit gestraft geweest is hoofdens misdaad of wanbedrijf;

Zegt dat er niet hoeft het vonnis aan te plakken noch de aangeslagen goederen verbeurd te verklaren;

Spreekt betichte vrij voor de feiten B, C en D.

107

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE OOSTENDE

15 Juni 1939.

Voorzitter : M. Rayée.

Referendaris : M. R. Fontaine.

Pleiters : Mrs Kesteloot en Valcke.

ZEERECHT. — AVARIJ. — BIJSTAND. — OPSLEEPEN. — ONDERSCHIED. — KENMERKEN.

Volgens de rechtskundige terminologie, heeft de bijstand tot doel de uitzonderlijke gevaren en de buitengewone schade van de scheepvaart te bekampen terwijl het opsleepen tot doel heeft de beweegkracht van den sleeper te leenen om het opgesleepte schip van het een punt naar het ander te brengen, door het bij te staan tegen de gewone gevaren der scheepvaart.

Armement Ostendais t/ Armement à la Pêche
Auguste Brunet.

Aangezien de rechtsvordering tot voorwerp heeft: de betaling eener som van 151.350 frank, voor vergoeding wegens hulp aan schepen, vermeerderd met den wettigen intrest sinds den 27n Juni 1938, als schadeloosstelling, en bovendien de gerechtelijke rente;

Aangezien de verwerende vennootschap volhoudt, dat de operatie heeft bestaan uit een eenvoudige opsleeping; in haar conclusies biedt zij 20.000 frank aan om dien dienst te vergelden;

Aangezien de hulp, die door den trawler O. 158 Edouard Anseele werd geboden aan den trawler O. 118 Baltic, wiens krukas gebroken was, aanvang nam den 24n Juni 1938, te 10 uur A. M. en de operatie, met sukses geleid, liep ten einde den 27n Juni, te 10 uur A. M., hetzij na drie dagen;

Aangezien het niet betwist wordt, noch betwistbaar is, dat de averij, die de machinerieën van den O. 118 overkwam en waaraan er niet kon verholpen worden door de scheepsmiddelen, een meer dan gewone moeilijkheid opleverde, van zulken aard den geholpen trawler bloot te stellen aan min of meer dreigend gevaar; doch voor zoover de weersomstandigheden, de gesteltenis van de zee, het afdrijven van het schip en de nabijheid van gevaarlijke kusten, enz., aanleiding kunnen geven tot dit gevaar dat, zonder nakend te zijn, toch niet louter hypothetisch hoeft te wezen;

Aangezien het feit inderdaad voor een schip momenteel beroofd te zijn van zijn eigen beweegkracht, het op zich zelf niet aan eenig gevaar blootstelt, zoo andere omstandigheden ontbreken, en dus de mogelijkheid niet uitsluit beroep te doen op een sleepboot; het tegendeel aannemen zou gelijkstaan met te doen beslissen, dat er hulp aan schepen aanwezig is in al de gevallen van meer dan gewone moeilijkheid, vermits het schip zou blootgesteld zijn aan eventuele zeeschade;

Aangezien de bijstand volgens de rechtskundige terminologie, zich maar doet blijken om de uitzonderlijke gevaren en de buitengewone schade van de scheepvaart te bekampen, terwijl het opsleepen tot doel heeft de beweegkracht van den sleeper te leenen om den opgesleepte van het een punt naar het ander te brengen, door hem bij te staan tegen de gewone gevaren der scheepvaart, wat nochtans dit maneuver omvat bij zwaar weer en hoge zee;

Aangezien de kapitein van den geholpen trawler, den O. 118, op geen enkel oogenblik heeft geoordeeld, dat hij aan gevaar was blootgesteld. Inderdaad, 's voormiddags te 9 uur seint hij den O. 158 « dat hij machienbraak had, maar niet juist kon zeggen wat »; te half elf « terug opgeroepen... liet weten, dat zijn krukas gebroken was en vroeg om opgesleept te worden, daar hij hulpeloos was ».

Er wordt niet aangevoerd, dat de O. 118 rondreef, noch een noodsein heeft gebruikt — de oproep geschiedde per telefoon — geen moeilijkheid om de kabels vast te maken. De kapitein van het hulpverlenend schip beweert verder niet, dat de gesteltenis van weer en zee, bij den aanvang van de verrichting of in den loop van den dag van den 24n Juni te wenschen overliet. De nabijheid van gevaarlijke kusten was dus zonder invloed. Enkel

voor den dag van den 25n Juni, vermeldt het zeeverslag van den O. 158: « Een sterken wind uit W.Z.W. tot W.N.W. en beide schepen hadden nog wat te lijden... Den volgenden dag geen bijzondere voorvallen... »;

Aangezien al de omstandigheden uit de zaak laten uitschijnen, dat het een gewone opsleeping betreft, die nochtans niet is overgeslagen tot bijstand uit reden van uitzonderlijke diensten door den opsleeper bewezen

Aangezien de kapitein van het bijgestane schip bezwaarlijk de hulp had kunnen inroepen van een sleepboot uit de haven van Aberdeen of van Edimburg, en ertrouwens belang bij had zulks niet te doen, om verscheidene redenen:

1) hij vischte in de Moray Firth, verbodene zone, voor den invoer van visch in Engeland. Zijn vracht ware verbeurd verklaard, had hij gevraagd om opgesleept te worden naar een Engelsche haven;

2) de opsleeping door een Engelsche sleepboot had zoowat een 700 tot 800 Pond Sterling gekost;

3) de O. 158 bevond zich in de buurt, vermits die de hulp heeft begonnen anderhalf uur na den oproep, terwijl de sleepbooten van Aberdeen en Edimburg tusschen 7 en 15 uren vaart moesten afleggen om den geholpene te bereiken;

4) de O. 118 had er klaarblijkelijk belang bij zijn averijen te laten herstellen in zijn thuishaven.

Aangezien de bedragen, die worden gepostuleerd wegens verlies van vangst (12.000 frank, 't zij drie dagen tegen 4.000 frank ieder) en voor sleet op de kabels (1.500 frank) redelijk zijn; de Edouard Anseele heeft inderdaad zijn vangst verkocht den 28n Juni, voor 31.270 frank, dit voor het tijdperk van den 16n tot den 27n Juni, waarin ten minste 5 dagen hoeven begrepen voor de heen- en terugreis, zoodat de werkelijke vischperiode slechts ging over vijf dagen;

Nu, de reis van een trawler van het type van den Edouard Anseele verschilt tusschen 15 dagen en 3 weken en het is zonneklaar, dat een schip, dat zijn reis moet onderbreken, er zich aan blootstelt wanneer het op zijn vischgrond weerkeert, er niet de indentieke omstandigheden terug te vinden;

Aangezien de uitbatingskosten van den Edouard Anseele mogen geschat worden op 4.000 frank per dag; nu de opsleeping heeft drie dagen geduurd, waarbij er nog twee andere dienen gevoegd voor zijn weeromreis naar zijn vischgrond;

Aangezien er voor de vergoeding van den opsleepdienst geen rekening dient gehouden met de waarde van den Baltic, die den 8n Juni 1939 werd verkocht aan het Finsch Gouvernement, met een anderen indentieken trawler, den Celtic, voor de globale som van 5.500.000 fr., noch met de waarde van de vracht: 25.708 frank;

Aangezien men zich dient te laten leiden door de basissen aangenomen door de verzekeraars van de plaats Oostende, om het loon te bepalen, dat den opsleeper toekomt;

Aangezien de vennootschap Assurance Maritime Belge 15 frank toekent voor de eerste drie uren en per brutoton en 2,50 frank voor de volgende uren, insgelijks per brutoton; nu, de bruto tonnemaat

van den Baltic bedraagt 218,91 ton en de duur van de diensten moet berekend worden op 72 uren:

15 fr. × 219 ton	3.285,—
2,50 fr. × 69 uren × 219 ton	37.777,50

41.062,50

Bij welk bedrag dient gevoegd:

Verlies aan vangst	12.000,—
Uitbatingskosten	20.000,—
Vergoeding voor kabel	1.500,—

74.562,50

Om deze redenen:

De rechtbank, zegt voor recht dat de door den O. 158 Edouard Anseele aan den O. 118 Baltic bewezen dienst een opsleeping uitmaakt; veroordeelt de verwerende vennootschap om de eischende vennootschap, tot vergelding van dien dienst en voor alle andere aanleidingen tot schade, 75.000 frank te betalen vermeerderd met de gerechtelijke rente en met de proceskosten begroot op 1.633 fr.;

Ontzegt de eischende vennootschap het overige van haar vraag;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande hooger beroep en zonder borg.

108

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

3e Kanton. — 5 Januari 1938.

Vrederechter: M. A. Stellfeld.

Pleiters: Mrs Buycck en Van den Bergh.

ARBEIDSONGEVALLEN. — AKKOORD TUSSEN PARTIJEN. — HOMOLOGATIE DOOR DEN VREDERECHTER. — MACHT VAN DEZEN LAATSTE.

Volgens art. 26 van de wet betreffende de arbeidsongevallen hebben de partijen het recht bij akkoord de vergoeding te bepalen die verschuldigd is tengevolge van een arbeidsongeval. Dit akkoord moet onderworpen worden aan den Vrederechter. Deze heeft als plicht zich te vergewissen of de regeling geschiedt overeenkomstig de bepalingen der wet, alvorens den uitvoerbare vorm te verleenen; bij onvoldoende of onjuiste schatting der werkonbekwaamheid, mag de rechter de homologatie der overeenkomst weigeren. Het akkoord der partijen dat aan bekrachtiging door den bevoegden rechter onderworpen wordt kan enkel gelden als project onder schorsende voorwaarde.

L'Abeille t/ Duyfhuys.

Aangezien van de overeenkomsten tusschen partijen getroffen betreffende de tengevolge van arbeidsongevallen te verleenen vergoedingen de bevoegde rechter er toe gehouden is een verbaal op te maken (art. 26 der samengeordende wetten op de arbeidsongevallen);

Dat, echter, afschrift van bedoeld verbaal in executoiren vorm zal erkend dat de regeling van het rechter zal hebben erkend dat de regeling van het ongeval overeenkomstig de bepalingen der wet is geschied (al. 2 van art. 26);

Aangezien, in geval er een volledig akkoord tussen partijen bestaat, de bekrachtiging moet geschieden luidens de bepalingen en in den vorm van bovengemeld artikel en niet bij dagvaarding, zooals thans;

Aangezien verweerder eene overeenkomst onderteekend had op 30 Januari 1937, waardoor het loon, dat ten grondslag dient, de aard van het letsel, de vermindering van de arbeidsongeschiktheid en de consolidatie vermeld stonden en dat partijen zich vrijwillig voor den Vrederechter aanboden op 2 Februari 1937;

Aangezien in gemelde overeenkomst de bestendige werkonbekwaamheid van verweerder op 25 % bepaald werd dan als hij het volgend letsel ondergaan had :

« Bijna volledige stijfheid van rechter wrijf, binnenwaartsche uitwijking van rechtervoet, ontwrichting van het rechter onderste lidmaat, binnenwaartsche hoekigheid en holligheid »;

Aangezien de rechter niet gehouden is aan dusdanige overeenkomst den executoiren vorm te verleen, indien hij van meening is dat het pourcentage bepaald voor de bestendige werkonbekwaamheid ontoereikend is;

Aangezien inderdaad de wet op de werkongevallen als doel heeft de werklieden te beschermen in aanmerking nemend hunne onwetendheid en hun gebrek aan ervaring;

Dat, vermits de rechter de plicht heeft zich te vergewissen of de regeling geschiedt luidens de bepalingen der wet, alvorens den executoiren vorm er toe te verleen en vermits, op straf van nietigheid gemelde overeenkomst namelijk de vermindering van het werkvermogen moet vermelden, het ons als onbetwistbaar voorkomt dat bij onvolledige of onjuiste schatting der werkonbekwaamheid de rechter de homologatie der overeenkomst mag weigeren;

Dat men zich niet kan indenken dat een rechter automatisch een akkoord zou moeten bekrachtigen in zaken die de openbare orde betreffen, zonder eenige werkelijke controle over die overeenkomst te mogen uitoefenen;

Dat, te dien opzichte het akkoord der partijen aan de bekrachtiging van den bevoegden rechter onderworpen als projekt kan gelden en onder schorsende voorwaarde dient gesloten te worden; (Zie : J. d. P., Arlon, 30-9-1933, Rev. Gén. Ass. et Resp. 1934, n° 1645; J. d. P. Molenbeek, 10-3-1937, J. J. P., p. 275; Delaruière & Namèche : La réparation des dommages résultant des accidents de travail, n° 349, p. 310);

Aangezien in huidig geval eene bestendige werkonbekwaamheid van 25 % aan verweerder in de overeenkomst toegekend werd; dat, echter, verweerder twee dagen vóór de vrijwillige verschijning voor den Vrederechter een geneeskundig getuigschrift van Dr. Verhoeven te Hoboken indiende, waaruit blijkt dat de bestendige werkonbekwaamheid op 35 % dient geschat te worden, schatting die trouwens bevestigd werd door den geneesheer

Verstreken, te Lier, volgens zijn geneeskundig certificaat van 31 Mei 1937;

Aangezien verweerder thans het akkoord betwist, bewerende dit bij vergissing onderteekend te hebben; dat de schatting van de bestendige werkonbekwaamheid een substantieel bestanddeel der overeenkomst uitmaakt (Zie : art. 26, al. 3) en dat bijgevolg het akkoord, indien het niet onder de schorsende voorwaarde der homologatie door den rechter zou bestaan hebben, nog terwille van die vergissing zou mogen verbroken worden volgens de regelen van het gewone recht (zie Répert. Prat. Droit Belge : V° Accidents de travail, n° 249);

Om deze Redenen :

Wij, Adolf Stellfeld, plaatsvervangend Vrederechter van het derde Kanton van Antwerpen, rechtdoende tegensprekelijk;

Verklaren de vraag tot homologatie van het beweerd akkoord van 30 Januari 1937 niet ontvankelijk;

Veroordeelen aanlegster tot de kosten.

BIBLIOGRAPHIE

OVER VLAAMSCHE VOLKSKRACHT. - Uit de geschriften van Lod. De Raet, met een inleiding door Max Lamberty en slotbeschouwingen over Vlaamse Volkskracht van heden door Prof. G. Eyskens. — 1939. N. V. De Standaard.

Heel de Vlaamse pers heeft met enthousiasme meerdere artikels gewijd aan de herdenking van de groote figuur van Lodewijk De Raet, die in de Vlaamse beweging van zulke buitengewone beteekenis was en die aan de Vlaamse gemeenschap een volkomen nieuw inzicht heeft gegeven in den Vlaamschen strijd, door in de allereerste plaats de economische beteekenis ervan te onderlijnen.

De Vlaamse juristen hebben aan deze viering met geestdrift deelgenomen en velen onder hen komen voor op de lijst der inteekenaren op het werk « Over Vlaamse Volkskracht », dat ter gelegenheid van deze herdenking werd uitgegeven. Voor degenen echter die het boek nog niet zouden bezitten, moeten wij wijzen op het bijzonder belang van deze publicatie.

De oorspronkelijke werken van Lodewijk De Raet werden ongelukkig in de laatste jaren slechts weinig gelezen. Zijn hoofdwerken ontbreken in vele Vlaamse bibliotheken en verschillende zijner opstellen liggen verspreid in tijdschriften en zijn haast niet te vinden.

Door het De Raet-Comité werd thans de kern van dit belangrijk werk samen gebracht en werd er een uitstekende keuze gedaan uit de belangrijkste geschriften van den grooten Vlaming. Na een inleiding waarin door den heer Max Lamberty een volledig beeld geschetst wordt van het wetenschappelijk werk van De

Raet en zijn beteekenis, worden uittreksels gegeven betreffende de historische ontwikkeling van de Vlaamsche economie in de middeleeuwen en ook doorheen de 19de eeuw. Daarop volgen talrijke opstellen over de Vlaamsche beweging in verband met het bevolkingscijfer, met de techniek, met het stambelang.

Eindelijk wordt er, zooals het paste, een uitgebreid gedeelte van het boek voorbehouden aan de opstellen van Lodewijk De Raet betreffende de Vervlaamsching van het hooger onderwijs en van de Gentsche universiteit in het bijzonder.

Na een volledige bibliographische opgave van de geschriften van Lodewijk De Raet heeft Prof. Eyskens het boek besloten met een schitterende studie over de Vlaamsche volkskracht van heden, waarin ook voor onzen tijd de beteekenis van den bezielenden arbeid van Lodewijk De Raet wordt in het licht gesteld.

Dit boek, waarvan de uitgave op merkwaardige wijze verzorgd werd door de uitgeverij «De Standaard», is voor de bibliotheek van elk Vlaamsch intellectueel een onmisbaar bezit.

Het ware te hopen dat het vooral in de handen zou komen van vele jongere Vlaamsche juristen die uit de inzichten van Lodewijk De Raet zooveel te leeren hebben.

René Victor.

WETGEVING

BESLUITWET van 6 December 1939 betreffende de aangifte van sommige besmettelijke ziekten en de te treffen prophylaxe-maatregelen.

VOORDRACHT AAN DEN KONING

Sire,

De wet van 7 September 1939 heeft tot op den dag waarop bij koninklijk besluit verklaard wordt dat het leger weder op vredesvoet is gebracht, aan den Koning de noodige buitengewone machten verleend in de noodzakelijke en spoedeisende gevallen, o. m. om de volksgezondheid te vrijwaren.

Het ontluiken en de verspreiding der besmettelijke ziekten is zonder twijfel een der groote gevaren, waarvoor de regeering in de huidige omstandigheden moet beducht zijn. De buitenlandsche gebeurtenissen zullen onvermijdelijk een ernstigen weerslag hebben op de normale levensvoorwaarden. Meer in het bijzonder kunnen de algemeene voedings- en huisvestingsvoorwaarden een noodlottigen invloed uitoefenen op de gezondheid onzer bevolking. De gezondheidstoestand in de omliggende oorlogvoerende landen kan bovendien, te allen tijde, een gevaar opleveren, dat niet tot de grenzen zal beperkt blijven. Men denke slechts aan de vlektyphusepidemie, die tijdens den laatsten oorlog zoovele slachtoffers gemaakt heeft, inzonderheid in Servië, Polen en Rusland, en zulks zowel onder de burgerbevolking als onder de militairen. Verder dient nog vermeld de Spaansche griep, die in 1918 zooveel verwoestingen aanrichtte in al de Europeesche staten, zowel de oorlogvoerende als de andere.

Het is dan ook voor de regeering dringend noodig in staat gesteld te worden om te allen tijde het hoofd te kunnen bieden aan het epidemiegevaar en, daartoe, onder andere maatregelen de verplichte aangifte van de voornaamste besmettelijke ziekten voor te schrijven. Om deze ziekten doelmatig te kunnen bestrijden is de aangifte er van immers een hoofdvereischte, wil men tijdig kunnen overgaan tot het treffen van geschikte prophylaxe-maatregelen om de epidemie te stuiten.

De aangifte mag nochtans niet voor gevolg hebben de wettige rechten der families te schaden. De noodige maatregelen zullen met al de gewenschte tact getroffen worden ten einde deze rechten te eerbiedigen. Er kan inzonderheid geen sprake van zijn de zieken in een ziekenhuis te doen verplegen onder voorwaarden, waarmee de familie geen vrede kan nemen.

Tegenwoordig is de aangifte van de voornaamste besmettelijke ziekten trouwens, zelfs in vreedstijd, verplicht in de meeste landen. Het ontwerp van gezondheidswet, dat in 1912 door den heer burggraaf Berryer, minister van binnenlandsche zaken, ingediend werd, voorzorg reeds dien maatregel. Door thans dezen maatregel te verwezenlijken, zal ons land dus een algemeen erkend principe op gebied der hygiëne op zijne beurt toepassen.

Het systeem der verplichte aangifte is eigenlijk geen nieuwigheid in België, vermits zij reeds bestaat voor de pestziekten (cholera, pest, pokken, vlektyphus en typhus recurrens), ziekten die buitengewoon gevaarlijk zijn en wier verdwijning in een ruime mate te verklaren valt door de gezondheidsmaatregelen, welke de overheid kan treffen, dank zij de verplichting die bestaat er aangifte van te doen zoodra de eerste symptomen waar te nemen zijn.

Ten aanzien van de andere ziekten bestaat weliswaar het systeem der facultatieve aangifte, doch dit is ontoereikend gebleken, doordat de kennisgeving, door de geneesheeren, zeer onregelmatig geschiedt. De statistieken geven ons namelijk sterftecijfers, waaruit af te leiden valt dat het aantal ziektegevallen heel wat hooger moet zijn dan het aantal der aangegeven gevallen. De facultatieve aangifte, zonder strafbepalingen, levert dus klaarblijkelijk onvoldoende uitslagen op, die niet als vertrekpunt kunnen dienen voor een doelmatige prophylactische actie.

Onderhavig ontwerp voorziet slechts de verplichte aangifte voor de ernstige besmettelijke ziekten, van epidemischen aard. Het voorziet dat de kennisgeving moet gedaan worden door den geneesheer aan den gezondheidsinspecteur, zoome de aan den burgemeester. De kennisgeving aan het hoofd van de gemeentelijke politie komt ons absoluut noodzakelijk voor, vermits deze, krachtens de bestaande wetgeving, bevoegd is om de maatregelen te nemen met het oog op het voorkomen en het bestrijden der epidemieën. Te dien opzichte is het volstrekt zeker dat de aan den Koning toegekende nieuwe reglementerende bevoegdheid, die tot hertoe uitsluitend in handen was van de gemeentelijke overheid, niet ten gevolge mag hebben dat afbreuk gedaan wordt aan de gemeentelijke prerogatieven en dat aldus een eersten stap zou gedaan worden naar de afschaffing van de wet van 16-24 Augustus 1790.

Onderhavig ontwerp voorziet daarentegen een wijzen maatregel, die hierin bestaat dat de hoogere overheid, door toedoen van den gezondheidsinspecteur van het Rijk, de plaats kan innemen van de gemeentelijke overheid, wanneer deze blijk geeft van nalatigheid of niet handelend optreedt, en in haar plaats de gepaste prophylaxemaatregelen kan voorschrijven.

BESLUITWET

Leopold III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op de wet van 7 September 1939 waarbij aan den Koning buitengewone machten worden toegekend, o. m. om de volksgezondheid te vrijwaren;

Overwegende dat het, te dien einde, dringend noodig blijkt de verplichte aangifte van de besmettelijke ziekten, die een algemeen gevaar daarstellen, voor te schrijven;

Op de voordracht van Onze Ministers die er in den Raad over beraadslaagd hebben,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. Benevens de bij koninklijk besluit van 10 Juni 1922 bedoelde pestziekten, is de aangifte verplicht voor elk erkend of verdacht geval van : buiktyphus en paratyphus, epidemische dysenterie, diphterie, roodvonk, meningitis cerebrospinalis epidemica, encephalitis lethargica, poliomyelitis, trachoma, febris undulans.

Art. 2. De geneesheer, die het geval vaststelt, is verplicht daarvan aangifte te doen bij den burgemeester, zoomede hij den gezondheidsinspecteur uit het gebied; zoodra het geval vastgesteld wordt, moet mededeeling er van onder gesloten omslag gedaan worden.

Dezelfde verplichting geldt voor den geneesheer, belast met het geneeskundig schooltoezicht, voor ieder door hem vastgesteld geval.

De burgemeester vermeldt de aangiften, die hij ontvangt, in een bijzonder register.

Art. 3. De burgemeester der gemeente, op wier grondgebied een geval van een der in artikel 1 genoemde ziekten zich voordoet, zorgt voor de toepassing van de geschikte prophylaxe-maatregelen; overeenkomstig de onderrichtingen gegeven door den Minister van Volksgezondheid of door den gezondheidsinspecteur.

Art. 4. De gezondheidsinspecteurs van het Rijk hebben het recht, te allen tijde, tusschen 6 en 18 uur, binnen te treden de verplegingsinrichtingen en -gestichten, de woningen, de openbare en private lokalen, de schepen en booten, waar het bestaan van een erkend of verdacht geval van een der in artikel 1 genoemde ziekten aangegeven werd.

Wanneer de gemeentelijke overheid blijk geeft van nalatigheid of niet handelend optreedt, kunnen zij in de plaats van die overheid, den behandelenden geneesheer gehoord, de bij voorgaand artikel bedoelde prophylaxe-maatregelen voorschrijven en, zoo noodig, de noodige opvoedingen doen met het oog op de uitvoering van die maatregelen.

Art. 5. De bepalingen van Ons besluit van 12 October 1922, tot vaststelling van het sanitair regime toepasselijk op de gemeenten, die aangetast zijn of bedreigd worden door pestziekten, zijn echter alleen van toepassing op laatstbedoelde ziekten, namelijk : Aziatische cholera, pest, pokken, vlektyphus en febris recurrens.

Art. 6. De inbreuken op de bepalingen van artikel 2 van dit besluit kunnen slechts vervolgd worden op aanklacht van den Minister van Volksgezondheid.

Zij worden gestraft met hechtenis van acht dagen tot één maand en met een geldboete van 26 tot 100 frank, of met slechts een dezer twee straffen.

Bij herhaling binnen de twee jaar na de laatste veroordeling, worden de in vorig lid voorziene straffen verdubbeld.

Art. 7. Artikel 85 van het Wetboek van Strafrecht is van toepassing op de inbreuken, bij voorgaand artikel gestraft.

Art. 8. Zij die de bij artikel 4 voorziene bezoeken

weigeren of zich daartegen verzetten, zullen gestraft worden met een geldboete van 26 tot 100 frank, onverminderd, indien daar aanleiding toe bestaat, de toepassing van de straffen voorzien bij de artikelen 269 t/m. 274 van het Wetboek van Strafrecht.

Bij herhaling binnen de twee jaar na de laatste veroordeling, kan de rechtbank de geldboete opvoeren tot 500 frank en een hechtenis uitspreken van acht dagen tot één maand.

Art. 9. Onverminderd de plichten, die op de officieren van de gerechtelijke politie rusten, de bevoegdheid, die hun verleend is, en de bewijskracht, die bij de van kracht zijnde wetten en reglementen aan hun processen-verbaal is toegekend, worden de gezondheidsinspecteurs van het Rijk er speciaal mede belast te waken voor de toepassing van de bepalingen van dit besluit en moeten zij inzonderheid aan den Minister van Volksgezondheid kennis geven van de inbreuken op artikel 2.

Art. 10. Onze Minister van Volksgezondheid is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, den 6ⁿ December 1939.

MEDEDEELINGEN

HOE STAAT HET MET DE WETENSCHAPPELIJKE BEDRIJFVIGHEID

Eenige weken geleden kwam in Vlaanderen een heuglijke tijding toe : het bericht over het toekennen van den Nobelprijs voor Geneeskunde en Physiologie 1938 aan Prof. Dr. Corneel Heymans, uit Gent. Zoo zeldzaam is hier een Nobelprijs, zoo weinig spectaculair is de ware geleerde, dat het nieuws voor velen een zeer groote verrassing is geweest. En zoo belangrijk is het feit, dat het als de onmiskenbare, schitterende uiting van het wetenschappelijk leven in een land veel kan vervangen, in de eerste plaats alles wat onder omstandigheden misschien in zijn geheel, hoewel tijdelijk, achterwege blijft.

Moet zulks beteekenen, dat thans in Vlaanderen veel stil is gevallen? Voorzeker is de internationale toestand met zijn weeromstuit heelemaal niet bevorderlijk geweest voor het in stand houden der rustige atmosfeer die bij het zoeken naar nieuwe wetenschap als onmisbaar geldt, en de mobilisatie zelve heeft velen, studenten, hoogeschoolgediplomeerden, professoren en anderen, in zulke mate uit een normalen werkkring gerukt, dat van persoonlijken arbeid thans niets of bitter weinig terecht komt. We kunnen ons, zoo het ons, zoo het ons lust, «troosten» met de bedenking dat de belemmering elders allicht nog veel grooter is.

Maar er is een lichtzijde. Want «men» ligt in Vlaanderen niet zoo stil, als het wellicht den schijn heeft. Waar gewerkt kan worden, daar wordt het gedaan. Aan de Universiteiten en daarbuiten. Kijkt naar onze tijdschriften.

Zooals bij herhaling is vastgesteld, verandert de oorlog, en veranderen de oorlogsomstandigheden, het aanzijn der dingen niet altijd zeer; wel doen ze bepaalde stroomingen die te voren duidelijk of feitelijk voorhanden waren, breeder en dieper bedding graven, en inzonderheid hun loop versnellen. Niet anders verging het de Centrale voor zooveel wetenschappelijk werk ten onzent : de Vereeniging voor Wetenschap, en haar plannen uit de jongste maanden.

Kern en uitgangspunt van de Vereeniging was (einde 1934) de Gezamenlijke Regelingscommissie van onze tien Wetenschappelijke Kongressen; van meet af aan

beoogde de Vereeniging méér systematisatie en méér continuïteit binnen ruimer werkkring. Van haar orgaan «Wetenschap in Vlaanderen» werd in September j.l. de vierde jaargang afgesloten. Met dat maandschrift, zooals overigens met de meeste van onze Kongressen, waren wij het Noorden voor: het Noorden, dat zooveel heeft, had en heeft dat niet.

Doch het Noorden deed mee! Dat was «opnieuw» begonnen in September 1920, toen de meest verfoeilijke oorlogsneurose hier nog niet was weggewerkt en vier geleerden uit Noord-Nederland; onder wie de even sympathieke als voortreffelijke gynaecoloog Prof. Van Rooi, naar de (drie) Kongressen te Gent als op verkenning kwamen; dat verbeterde telken jare als in het Zuiden dezelfde Kongressen opnieuw vergaderden, of wanneer nieuwe Kongressen bijkwamen. Zoo was het allereerste Economisch Kongres (1923 te Antwerpen) zelfs een model. En van in 1926 werden de Kongressen na gezamenlijk overleg, om de beurt in het Noorden en in het Zuiden gehouden, met het gevolg dat weliswaar veel minder Vlamingen telkens naar het Noorden trokken dan Noord-Nederlanders hierheen kwamen — de valuta bleef ons lang maar al te schadelijk — maar dat in de laatste jaren telkens zestig tot zeventig Noord-Nederlandse geleerden, d.i. zoowat een volle vierde van de Congressprekers, tot ons groot genoegen met een of andere belangrijke uiteenzetting voorkwamen op het gezamenlijk programma alhier. En het aantal Kongresleden van boven den Moerdijk leed er zeker niet onder. Naar ook Prof. Van Dievoet op het feestmaal in 1938 te Leuven getuigde, zijn de Wetenschappelijke Kongressen werkelijk uitgeroeid tot algemeen Nederlandsche bijeenkomsten, waar het hoogste wordt gepresteerd dat in verband met de wetenschap hier mogelijk blijkt, en zulks in een atmosfeer die wel niet prettiger en niet hartelijker kan zijn.

Dat samengaan is maar logisch ook — eilaas, «het logische vindt men geregeld het laatst» — en sprak van zelf: er is immers in geen deele Hollandsche, Frische, Limburgsche en Vlaamsche, of: Hollandsche en Vlaamsche Geneeskunde, Hollandsche en Vlaamsche Natuurkunde, Folklore, Scheikunde, Rechtsgeleerdheid, Wijsbegeerte en honderd specialisaties meer. De wetenschap is één zooals de natuur één is. De wereldwetenschap is één; evenzeer, zooniet a fortiori, is zij op een van de kleinere deelen op die wereld één want bij de eenheid van wetenschap, komt hier tevens de eenheid van taal. De wetenschap die kunstmatig en roekeloos stuk te snijden — we vragen ons te vergeefs af om welke reden, ten ware het zijn zou om onvruchtbaar provincialisme — en ze nadien toch te trachten weer even kunstmatig aaneen te lijmen: het ware onbegonnen werk, onverstandig gepeuter, onverantwoordelijk geknoei, ongeacht alle verlies aan tijd en moeite.

Zoo dan besloot de laatst gehouden jaarvergadering van de Vereeniging voor Wetenschap, dat haar orgaan van af zijn vijfde jaargang meer dan ooit, en definitief, het orgaan zou worden voor Zuid én Noord, ook van Overzee. Wat mede tot gevolg kan hebben dat de redaktie wordt uitgebreid, de medewerking verruimd en de Vereeniging wellicht ook, Schenen de tijdsomstandigheden een oogenblik minder gunstig om veel te vergaderen voor de werken des vredes, er zal wel spoedig blijken — er is ons intusschen afdoende gebleken — dat in de lage landen bi der see, de gelegenheid in geen eeuw zoo gunstig is geweest om de banden nauwer toe te halen en voor dit zoo onschuldige louter kultureele werk tenslotte toch te doen wat, zooals we reeds zeiden, eigenlijk van zelf spreekt: zich *organisch* in te richten en *organisch* te werken.

Wien zal het dan verwonderen dat reeds voor het

eerste nummer van den volgende jaargang af (Januari aanstaande) verscheidene van onze voornaamste geleerden uit Zuid en Noord een uitvoerige bijdrage hebben gezonden, o.m. de professoren Bellefroid (over Neutraliteit en Oorlog), Carnoy (over Toponymie), Daels (zijn rede op de Heijmanshulde, 19 Januari e.k.), Gessler (Oud-Hasseltsch Idioticon), Heijmans (de bevindingen waarmede hij den Nobelprijs haalde), Valkhoff (Stand van de Romanistiek in de Nederlanden), Jan de Vries (id. de Folklore), J. F. de Waele (de Markt te Korinthe - de laatste waarnemingen zijn uit October 1939), enz.?

Over de monumentale Muziekgeschiedenis van P. Smits, van Waesberghe, verschijnt een stuk van Piet Visser, van Dr Schamelhout een geboortestatistiek voor Europa, die veel oogen moge doen opengaan; van Dr Joos een stuk over Janus Lernutius; van Dr Cuijpers over «het nabije Heelal», van Dr Engelbeen over bankverantwoordelijkheid, van Dr K. Peeters over S. Willebrordus in de Kempen, enz.

Onvermeld mogen zeker niet blijven — en daarover willen wij al iets meer berichten — de eerste bewijzen van de activiteit van een nieuw instituut dat aan onze Vlaamsche Rijksuniversiteit te Gent opgericht werd, n.l. het «Studiecentrum voor Afrikaansche kunst». Prof. Frans M. Olbrechts, wien het Gentsche Universitair Vermogen de middelen ter beschikking stelde om dit waarvoor hij sinds 1932 materiaal verzamelde. Het gaat over een aantal stukken sculptuur uit de zgn. Urua-streek in Belgisch-Kongo, die terecht kunnen beschouwd worden als behorende tot het mooiste wat in Afrika voortgebracht werd. Het in ons land best-bekende stuk is de Knielende Schaaldraagster uit het Museum van Belgisch Kongo, te Tervuren, en dat gewoonlijk met den naam «Kabila» aangeduid wordt. Dat stuk werd zoowat als een unicum in zijn aard beschouwd. Tegen deze opvatting in, wijst Prof. Olbrechts er in zijn studie op dat ten minste een vijftiental stukken, meestal in buitenlandse collecties verspreid, met dit beeld dienen vergeleken te worden. Deze beelden zijn deze van de verzameling van Dr Bertrand, te Antwerpen; van den heer H. J. Bombeek te Brussel; van E. P. Maurice te Parijs; van het British Museum te Londen; van de musea te Berlijn, Leipzig, Stuttgart en Darmstadt. De overeenkomst die al deze beelden met dit van Tervuren toonen is zóó treffend, en dat tot in de minste bijzonderheden, dat het niet volstaat hier te spreken van stijlverwant werk, maar van werk dat ongetwijfeld aan den beitel van een en denzelfden sculpteur dient toegeschreven te worden. Enkele mooie platen zetten het betoog van Prof. Olbrechts nog meer bewijskracht bij.

Het lijkt dan ook niet den minsten twijfel dat de *wetenschappelijke Tijdingen* — zoo luidt de nieuwe titel — velen nuttig zullen zijn, dat elk gestudeerde die eenigszins op de hoogte wil blijven van zijn vak of zijn wetenschap, van den stand van zaken, de vorderingen en de plannen van aktie op velerlei gebied, het maandschrift als onmisbaar zal moeten beschouwen — zooals de pers reeds vroeger constateerde.

Het is een nieuwe stap, en geen geringe. Het versterkt onze basis, het opent nieuwe horizons. Schrede voor schrede, rustig-geleidelijk, maar des te zekerder, gaan we ook in het Zuiden naar de warme, volle klaarte van middagzon en middaghoogte.

De eerstvolgende gezamenlijke Kongressen op 29, 30 en 31 Maart a.s., te Gent, zullen van deze vernieuwde bedrijvigheid mede de blijde afstraling zijn.

Dr J. Goossenaerts.

De Vlijt, Nationalestr., 46, Antwerpen, A. Somville, best.